

Berlin – Posen

Poznań – Berlin

Oder-Partnerschaft:

Grenzen trennen – die Oder verbindet

Partnerstwo Odry:

Granice dzielą – Odra łączy

Business | Tourismus

Serviceadressen | Stadtpläne

Business | Turystyka

Przydatne adresy | Plany miast

**the place to be
for science.**

be open, be free, be berlin.
www.be.berlin.de

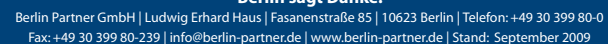
be Berlin

Berlin is a city of science.

Science comes to life in Berlin. Productive collaboration between research institutes, universities, colleges, business and political spheres infuses the city with a unique and adventurous spirit. It also provides fertile ground for young scientists and makes Berlin the capital of knowledge.

To find out more, visit
www.berlin-sciences.com

be Berlin
Science

Inhaltsverzeichnis | Spis treści

Grußworte	2–5
Słowa powitalne	6–15
Grenzen trennen – die Oder verbindet	
Granice dzielą – Odra łączy	
Berlin – Geschichte und Zukunft in der Mitte Europas	16–19
Historia i przyszłość w centrum Europy	
Architektur und Stadtentwicklung in Berlin	20–23
Architektura i urbanistyka w Berlinie	
Berlin – Kulturmetropole und lebenswerte Stadt	24–27
Berlin – metropolia kulturalna i miasto, w którym się dobrze żyje	
Polnische Kultur in Berlin	28–29
Polska kultura w Berlinie	
Wirtschaft in Berlin	30–35
Gospodarka w Berlinie	
Investieren in Berlin und Brandenburg	36–39
Inwestowanie w Berlinie i Brandenburgii	
Wissenschaft und Forschung in Berlin	40–43
Nauka i badania naukowe w Berlinie	
Berliner Messe- und Kongresskalender	44–45
Berliński kalendarz targów i kongresów	
Berliner Kulturkalender	46–47
Berliński kalendarz imprez kulturalnych	
Serviceteil Berlin	48–57
Numery usługowe w Berlinie	
Aus der Stadtgeschichte Posens	58–61
Z kart historii miasta Poznania	
Spaziergang durch Posen	62–65
Spacerem po Poznaniu	
Kultur und Freizeit in Posen	66–69
Kultura i czas wolny w Poznaniu	
UEFA EURO 2012™ in Posen	70–71
UEFA EURO 2012™ w Poznaniu	
Wirtschaft in Posen	72–73
Gospodarka w Poznaniu	
Messestadt Posen	74–75
Poznań – miasto targów	
Investieren in Posen	76–79
Warto inwestować w Poznaniu	
Wissenschaft in Posen	80–83
Nauka w Poznaniu	
Posener Veranstaltungskalender	84–85
Kalendarz imprez w Poznaniu	
Serviceteil Posen	86–95
Numery usługowe w Poznaniu	
Impressum und Bildnachweis	96
Impressum i zdjęcia	

Klaus Wowereit
Regierender Bürgermeister von Berlin
Aktualnie urzędujący Burmistrz Berlina

Berlin und Posen sind zwei Metropolen, die viele Gemeinsamkeiten verbinden. Sie sind die städtischen Zentren zweier benachbarter Regionen. Für beide Städte liegen im Ausbau der deutsch-polnischen Oder-Partnerschaft wie im Zusammenwachsen Europas große Chancen. Posen besitzt eine große kulturelle Tradition und ist zugleich ein attraktiver Wirtschaftsstandort, der viele deutsche Unternehmen anzieht. Auch Berliner Betriebe nutzen Posen als Standbein für den polnischen Markt. Als Messestandort bietet die westpolnische Metropole hervorragende Möglichkeiten, sich zu präsentieren und Kontakte zu knüpfen, wie auch Posen die Chancen des Messestandortes Berlin nutzt. Beide Städte pflegen eine langjährige Kooperation.

Angesichts der vielfältigen Verbindungen liegt es nahe, die Zusammenarbeit zwischen Berlin und Posen weiter zu intensivieren. Durch enge grenzüberschreitende Kooperationen ergeben sich für beide Seiten neue Wachstumschancen. Und zunehmend wächst auch das Bewusstsein für die Chancen der Oder-Partnerschaft.

Unser Ziel ist es, die ganze Region entlang der Oder als einen eng vernetzten, wettbewerbsfähigen Wirtschaftsraum zu stärken und den politischen und menschlichen Austausch zu fördern. Vieles konnten wir dies- und jenseits der Oder schon erreichen. So haben wir gemeinsam Initiativen für den beschleunigten Ausbau der Verkehrsinfrastruktur in den grenznahen Gebieten Polens und Deutschlands sowie zur Förderung des Tourismus gestartet. Unter anderem im Rahmen der Oder-Partnerschaft finden Fahrplanabstimmungen statt, werden gemeinsame EU-Initiativen gestartet und der persönliche Austausch gefördert. Unsere Hochschulen tauschen sich aus, Kultureinrichtungen beider Städte arbeiten zusammen, Schulpartnerschaften existieren. Die Verwaltungen tauschen Expertinnen und Experten aus. Und schließlich: Der neue Flughafen Berlin Brandenburg International, der 2011 in Betrieb geht, wird künftig auch für den Großraum Posen ein neues Tor zur Welt darstellen.

Gemeinsam wollen wir den Weg der Kooperation weitergehen und vertiefen. Das nützt unseren beiden Städten, unseren Bürgerinnen und Bürgern sowie dem Ausbau der gemeinsamen Region. Und wir stärken damit die deutsch-polnischen Beziehungen insgesamt und die Entwicklung Europas.

Berlin i Poznań to dwie metropolie, które łączy wiele cech wspólnych. Są to wielkomiejskie centra dwóch sąsiadujących ze sobą regionów. Dla obu miast duże szanse oferuje rozwój polsko-niemieckiego Partnerstwa Odry, tak jak i współpraca ogólnoeuropejska. Poznań to olbrzymia tradycja kulturalna i jednocześnie aktywna lokalizacja atrakcyjnych przedsięwzięć gospodarczych, miasto, które przyciąga wielu niemieckich przedsiębiorców. Również przedsiębiorstwa z Berlina wykorzystują Poznań jako filar wejścia na polski rynek. Ta zachodniopolska metropolia jest tradycyjnym miejscem targów, oferującym doskonale możliwości do zaprezentowania się i nawiązywania kontaktów. Także Poznań korzysta z oferty Berlina jako miejsca organizowania imprez targowych i wystawienniczych. Oba miasta wiąże długoletnia znakomita współpraca.

Z uwagi na różnorodne powiązania ważna jest dalsza intensyfikacja współpracy między Poznaniem a Berlinem. Kooperacja transgraniczna daje obu stronom nowe szanse rozwoju. A świadomość szans związanych z Partnerstwem Odry też jest coraz większa.

Naszym celem jest ściśle usieciowienie całego regionu wzdłuż Odry i wzmocnienie w tych ramach konkurencyjnego obszaru gospodarczego oraz wspieranie wymiany politycznej i międzyludzkiej. Wiele udało nam się już po obu stronach Odry osiągnąć. I tak podjęliśmy wspólnie inicjatywy na rzecz przyspieszonej rozbudowy infrastruktury transportowej na obszarach pogranicza Polski i Niemiec oraz na rzecz wspierania turystyki. W ramach Partnerstwa Odry ma miejsce między innymi uzgadnianie rozkładów jazdy, podejmuje się wspólne inicjatywy europejskie i wspiera osobistą wymianę. Wymiana trwa między naszymi szkołami wyższymi, placówkami kultury obu miast, istnieją partnerstwa szkół. W administracji publicznej trwa wymiana ekspertów. I ostatecznie: nowy port lotniczy Berlin Brandenburg International, który zostanie oddany do użytku w 2011 roku, będzie w przyszłości dla aglomeracji poznańskiej nowym oknem na świat.

Wspólnie chcemy nadal podążać drogą współpracy i ją intensyfikować. Przysłuży się to naszym obywatelom, obu naszym miastom, jak i tworzeniu wspólnego regionu. A przecież wzmacniamy przy tym stosunki polsko-niemieckie i rozwój Europy.

Berliner Rathaus | Ratusz Berliński

Posen und Berlin werden zu Partnern, die immer stärker gemeinsam agieren. Diese Selbstverständlichkeit verdanken wir nicht nur der geografischen Nähe, der Lage in derselben europäischen Region, einer gemeinsamen Geschichte oder verwandter Traditionen, sondern auch den vielen Gemeinsamkeiten in so wichtigen Bereichen des gesellschaftlichen Lebens wie Wirtschaft, Recht oder Achtung der demokratischen Grundsätze auf lokaler Ebene.

Im Jahr 2009 feiern Posen und Berlin die Jahrestage, deren Bedeutung für die heutige Gestalt des vereinten Europas nicht hoch genug gewürdigt werden kann. Die ersten freien Wahlen 1989 in Polen und der große Sieg der „Solidarność“ sowie der Fall der Berliner Mauer haben den Boden für eine politische Neuordnung Europas seit dem Kriege geebnet. Außerdem führten diese Ereignisse dazu, dass das schwierige deutsch-polnische Verhältnis neu definiert sowie der mühselige und kostspielige Revitalisierungsprozess zugunsten der grenznahen Regionen und des Wiederaufblühens polnischer und deutscher Städte eingeleitet werden konnte.

Mit Bewunderung verfolge ich von Anfang an, welchen Heilungsprozess die jahrelang durch die Berliner Mauer aufgerissene Wunde in der Spreemetropole erfährt. Mich fasziniert, mit welcher Kraft, welchem Enthusiasmus und welcher Entschlossenheit der Senat und die Einwohner Berlins ihrer Stadt wieder den europäischen, ja den weltstädtischen Charakter zurückgeben wollen. Mit unverhohlener Freude beobachte ich den stetigen Anstieg der Gäste aus Berlin, die Posen besuchen. Die Berliner sind in unserer Stadt ständig präsent – als Kooperationspartner von Posener Firmen und Unternehmen oder als Investoren. Außerordentlich engagiert zeigen sich dabei Wirtschaftsorganisationen wie zum Beispiel der Polnisch-Deutsche Wirtschaftskreis, dessen Sitz sich in der Hauptstadt Großpolens befindet.

Sowohl die deutsche Hauptstadt als auch die Hauptstadt Großpolens haben noch viele Herausforderungen zu bestehen! Beide Städte verfügen, wie alle in der Oderregion liegenden Wojewodschaften und Bundesländer, über ein Potenzial, das in der Lage ist, der globalen Konkurrenz entgegenzutreten. Am wichtigsten ist jedoch, dass wir die wirtschaftliche, die soziale und die kulturelle Kraft und Wettbewerbsfähigkeit unserer Region Europas gemeinsam weiterentwickeln und dass uns nicht mehr Mauern aus Vorurteilen trennen, sondern dass uns ähnliche Träume, vergleichbare Ziele und ein vereinter Kontinent zusammenbringen.

Posener Marktplatz | Rynek w Poznaniu

Ryszard Grobelny
Präsident der Stadt Posen
Prezydent Miasta Poznania

Poznań i Berlin stają się coraz bliższymi partnerami. Naturalność takiego stanu rzeczy wynika nie tylko z faktu bliskości geograficznej, położenia w tym samym regionie Europy, wspólnej historii czy pokrewnych tradycji, lecz także z licznych podobieństw widocznych w tak ważnych dziedzinach społecznego życia, jak gospodarka, prawo czy poszanowanie zasad demokracji lokalnej.

Poznań i Berlin świętują w 2009 roku rocznice, których znaczenia dla współczesnego kształtu zjednoczonej Europy nie sposób przecenić. Pierwsze wolne wybory w Polsce w 1989 roku i wielki triumf „Solidarności” oraz upadek Muru Berlińskiego legły u podstaw nowego porządku politycznego powojennej Europy. Wydarzenia te doprowadziły do redefinicji trudnych relacji między Polską a Niemcami, zapoczątkowały żmudne i kosztowne procesy rewitalizacji regionów przygranicznych oraz odrodzenia polskich i niemieckich miast.

Z podziwem obserwowałem i obserwuję zbliznienie się – nie tylko w wymiarze urbanistycznym, ale przede wszystkim społecznym – tej wieloletniej rany, jaką dla metropolii nad Szprewą był Mur Berliński. Fascynują mnie siła, entuzjazm i determinacja władz Berlina oraz jego mieszkańców w przywracaniu miastu charakteru europejskiej, a nawet światowej stolicy.

Z nieukrywaną radością obserwuję stały wzrost liczby gości z Berlina odwiedzających Poznań. Berlińczycy są w sposób ciągle obecni w naszym mieście – jako klienci poznańskich sklepów, jako kooperanci poznańskich firm i przedsiębiorstw czy też jako inwestorzy. Niezwykle prężnie działają samorządy gospodarcze, m.in. Polsko-Niemieckie Koło Gospodarcze, mające swą siedzibę w stolicy Wielkopolski.

Przed stolicą Niemiec, tak jak przed stolicą Wielkopolski, stoi jeszcze wiele wyzwań! Oba miasta, podobnie jak województwa i kraje związkowe położone w regionie Odry, posiadają potencjał, który jest w stanie sprostać wyzwaniom globalnej konkurencji. Najważniejsze, że siłę i konkurencyjność gospodarczą, społeczną czy kulturalną naszego regionu Europy budujemy wspólnie i że nie dzielą nas już mury uprzedzeń, a łączą zbieżne marzenia, porównywalne cele i zjednoczony kontynent.

Politisches Spitzentreffen der Oder-Partnerschaft, Posen November 2008
Polityczne spotkanie na szczycie regionów Partnerstwa-Odra, Poznań listopad 2008

Grenzen trennen – die Oder verbindet

Das Konzept eines Europas der Regionen ist in aller Munde. Bereits ein flüchtiger Blick auf unseren Kontinent zeigt, dass sich die sozioökonomische Entwicklung von Städten und Regionen längst nicht mehr innerhalb des engen Korsetts nationalstaatlicher Grenzen vollzieht. Unzählige Beispiele von Skandinavien bis zur iberischen Halbinsel zeigen, wie die grenzüberschreitende Zusammenarbeit zunehmend unseren politischen, wirtschaftlichen und gesellschaftlichen Alltag prägt.

Im Zuge des Beitritts der Republik Polen zur Europäischen Union am 1. Mai 2004 ergriffen auch die deutschen und polnischen Regionen beiderseits der Oder die Chance, der Förderung von Wachstum und Beschäftigung gemeinsam neuen Antrieb zu verleihen. Was unter dem Motto „Nachbarn, Partner, starke Region“ zwischen den Wojewodschaften Niederschlesien (Dolnośląskie), Lebusen Land (Lubuskie), Großpolen (Wielkopolskie) und Westpommern (Zachodniopomorskie) sowie den Bundesländern Berlin, Brandenburg, Mecklenburg-Vorpommern und Sachsen im Jahr 2006 begann, ist mittlerweile fester Bestandteil der Politik vor Ort. Gemeinsame Konferenzen, Workshops, Seminare oder regelmäßige

Netzwerktreffen in den Bereichen Wirtschaft und Verkehr tragen dazu bei, die geografische Nachbarschaft zu einer lebendigen Partnerschaft zu entwickeln. Einen Meilenstein stellte das politische Spitzentreffen am 5. November 2008 in Posen dar, auf dem die Repräsentanten der regionalen und nationalen Ebene gemeinsam die weiteren Schritte der Zusammenarbeit vereinbarten. Basierend auf der Kooperation in den Themenfeldern Innovation, Technologietransfer, Förderung kleiner und mittlerer Unternehmen (KMU), Verkehr, Logistik und Tourismus wurde in Posen erneut der Wille bekräftigt, grenzüberschreitend einen global wettbewerbsfähigen Kooperationsraum zu entwickeln, der die wirtschaftlichen, technologischen und wissenschaftlichen Stärken der beteiligten Standorte und Regionen bündelt. Seit 2006 folgt die Kooperation hierbei einem praxis- und projektorientierten Ansatz, der den Mehrwert für die Bürger und Unternehmen in den Mittelpunkt stellt. Mit dem Ziel, in den nächsten Jahren die grenzüberschreitende Verflechtung der regionalen Wirtschaft zu stärken, richtet sich das EU-Net Oderpartnership (EUNOP) an KMU sowie wissenschaftliche Einrichtungen und Institutionen mit Wirtschaftsbezug im gesamten Kooperationsraum.

Granice dzielą – Odra łączy

Wszyscy mówią o koncepcji Europy regionów. Już choćby pobieżne spojrzenie na nasz kontynent pokazuje, iż socjoekonomiczny rozwój miast i regionów od dawna nie odbywa się już w ścisłym gorsecie granic państw narodowych. Rozliczne przykłady od Skandynawii po Półwysep Iberyjski pokazują, jak współpraca transgraniczna w coraz większym stopniu determinuje naszą polityczną, gospodarczą i społeczną codzienność.

W toku przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej 1 maja 2004 roku również polskie i niemieckie regiony po obu stronach Odry podjęły szansę wspólnego nowego przyspieszenia rozwoju gospodarczego i poziomu zatrudnienia. Zapoczątkowane w 2006 roku pod hasłem „Śąsiedzi, partnerzy, silny region” Partnerstwo Odry pomiędzy województwami dolnośląskim, lubuskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim oraz krajami związkowymi Berlin, Brandenburgia, Meklemburgia-Pomorze Przednie i Saksonia stało się już stałym elementem miejscowej polityki. Wspólne konferencje, warsztaty, seminaria bądź regularne spotkania sieciowe dotyczące gospodarki

i transportu przyczyniają się do tego, aby na podstawie geograficznej bliskości zbudować żywe partnersstwo. Kamień milowy stanowiło polityczne spotkanie na szczycie w dniu 5 listopada 2008 roku w Poznaniu, podczas którego przedstawiciele poziomu regionalnego i centralnego ustalili wspólnie dalsze kroki współpracy. Na bazie współpracy w takich obszarach tematycznych jak innowacje, transfer technologii, wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), transport i logistyka oraz turystyka potwierdzono raz jeszcze w Poznaniu wolę rozwijania transgranicznego i globalnie konkurencyjnego obszaru współpracy, który łączyłby ekonomiczne, technologiczne i naukowe mocne strony zaangażowanych podmiotów i regionów. Od 2006 roku kooperacja ma miejsce w oparciu o podjęcie ukierunkowane na praktykę i centralne miejsce wartości dodanej dla obywateli i przedsiębiorstw. Aby w przyszłych latach zintensyfikować transgraniczną współpracę sieciową w zakresie aktywizacji gospodarki, EU-NET Oderpartnership (EUNOP) zwraca się do małych i średnich przedsiębiorstw oraz placówek naukowych i instytucji okółogospodarczych z całego obszaru współpracy.

Senator Harald Wolf, Wirtschaftskonferenz, April 2006
Senator Harald Wolf, Konferencja gospodarcza, kwiecień 2006

Nicht-gewinnorientierte EU-Beratungseinrichtungen und Förderinstitutionen aus den deutschen und polnischen Partnerregionen haben sich in EUNOP zusammengeschlossen, um ihre Tätigkeitsfelder, Beratungsschwerpunkte und Ansprechpartner auf einer gemeinsamen, bilingualen Plattform im Internet zu präsentieren. Bereits seit 2008 hilft das grenzüberschreitende Serviceangebot Unternehmen, die für ihre Vorhaben relevanten Kontakte und Hinweise schnell und unkompliziert zu finden. Mit Informationen über EU-Förderprogramme, einer integrierten Projektdatenbank für EU-geförderte Projekte, der Darstellung von Best-Practice-Beispielen für erfolgreiche Unternehmenskooperationen, einer Kooperationsdatenbank zur Recherche potenzieller Geschäftspartner sowie einem unternehmensbezogenen Veranstaltungskalender für die Partnerregionen bietet EUNOP ein breites Informationsspektrum und unterstützt mit eigenen Veranstaltungen, Messeauftritten und Präsentationen gezielt das grenzüberschreitende Engagement des Mittelstands.

Während der Berlin Partner GmbH die Managementverantwortung für das Gesamtprojekt obliegt, hat die Polnische Wirtschaftskammer der Importeure, Exporteure und für Kooperation die

Koordinierungsfunktion für die Region Großpolen übernommen.

Einen wichtigen Beitrag zur Stärkung grenzüberschreitender KMU-Kooperationen leistet seit 2009 auch das aus dem INTERREG-IV-B-Programm für die Baltic Sea Region geförderte Projekt JOSEFIN (Joint SME Finance for Innovation). Gemeinsam stellen sich die 23 Finanzinstitutionen, Innovations- und Technologiezentren, Wirtschaftsförderagenturen und Regionalverwaltungen des Projektes unter der Leitung der Investitionsbank Berlin (IBB) dem Ziel, den Zugang zu Finanzierungen für KMU in den Regionen der Oder-Partnerschaft und des Ostseeraumes zu erleichtern. Die Praxis zeigt, dass sich die grenzübergreifenden Strategien des Mittelstands längst nicht mehr auf das klassische Exportgeschäft beschränken. Vielmehr erfordern die weltweit steigenden Innovations- und Wettbewerbsanforderungen weitergehende Ansätze des Auslandsengagements. Überregionale Joint Ventures, die Einbettung der Geschäftsaktivitäten in grenzüberschreitende Wertschöpfungsketten und die Umsetzung gemeinsamer Marketingstrategien für Drittmärkte bieten vor allem technologie- und innovationsorientierten KMU neue, bisher oftmals ungenutzte Wachstumspotenziale.

Dr. Torsten Mehlhorn (IBB), Kick-off-Konferenz JOSEFIN
Dr Torsten Mehlhorn (IBB), Pierwsza Konferencja JOSEFIN

Kick-Off-Event EUNOP, Berlin Mai 2008
Impreza inauguracyjna EUNOP, Berlin maj 2008

W EUNOP skupiły się placówki doradcze non-profit Unii Europejskiej i instytucje udzielające wsparcia w polskich i niemieckich regionach partnerskich celem wspólnej dwujęzycznej prezentacji internetowej swoich obszarów działania, głównych tematów doradczych i partnerów do kontaktów. Już od 2008 roku ta transgraniczna oferta serwisowa pomaga polskim i niemieckim przedsiębiorstwom odnaleźć ważne dla ich przedsięwzięć kontakty i uwagi w sposób szybki i nieskomplikowany. Przy pomocy informacji o programach pomocowych Unii Europejskiej, zintegrowanego banku danych wspieranych przez Unię Europejską projektów, prezentacji najlepszych przykładów praktycznych skutecznej kooperacji przedsiębiorstw, banku danych współpracy pomagającym szukać potencjalnych partnerów businessowych oraz kalendarza imprez związanych z przedsiębiorczością a skierowanych do partnerów regionalnych, EUNOP oferuje szeroki zakres informacji i wspiera własnymi imprezami, targami i prezentacjami transgraniczne zaangażowanie podmiotów małej i średniej gospodarki.

Podczas gdy odpowiedzialność za zarządzanie ponosi spółka Berlin Partner GmbH, Polska Izba Importerów i Eksporterów przejęła funkcję koordynatora dla regionu wielkopolskiego.

Ważnym przyczynkiem do wzmocnienia transgranicznej współpracy małych i średnich przedsiębiorstw jest od 2009 roku projekt JOSEFIN (Joint SME Finance for Innovation) finansowany z programu INTERREG IV B dla regionu Morza Bałtyckiego. 23 instytucje finansowe, centra innowacji i technologii, agencje wspierania gospodarki i administracje regionalne biorące udział w projekcie pod egidą Banku Inwestycyjnego Berlina (IBB) postawiły sobie ambitny cel ułatwienia małym i średnim przedsiębiorstwom (MSP) w regionie Partnerstwa Odry i regionie Bałtyku dostępu do finansowania. Praktyka pokazuje, iż transgraniczne strategie średnich przedsiębiorstw od dawna nie ograniczają się już do klasycznych transakcji eksportowych. Rosnące na całym świecie wymagania związane z innowacjami i konkurencyjnością w o wiele większym stopniu wymagają dalej idącego podejścia do zaangażowania przedsiębiorstwa za granicą. Ponadregionalne przedsiębiorstwa joint ventures, usytuowanie działalności gospodarczej w transgranicznym łańcuchu kreacji wartości oraz realizacja wspólnych strategii marketingowych na rynkach trzecich oferują przede wszystkim ukierunkowanym na technologię i innowację małym i średnim przedsiębiorstwom nowe, do tej pory często niewykorzystane potencjały wzrostu.

Animation des geplanten BBI-Terminals | Wizualizacja planowanego terminalu BBI

In vielen Fällen stehen Unternehmer jedoch vor der scheinbar unüberwindbaren Hürde, den erforderlichen Kapitalbedarf über ihre Hausbanken und lokalen Finanzpartner zu decken. Im Kern des JOSEFIN-Konzeptes steht daher ein in enger Kooperation mit den Finanzintermediären der EU entwickelter Finanzierungsansatz, der die finanziellen Ausfallrisiken auf mehrere Schultern verteilt. Als fester Bestandteil des Konzeptes erfolgt seitens der regionalen Partner des Enterprise Europe Networks (EEN) bereits im Zuge der Businessplanentwicklung ein individuelles Coaching, mit dem die Unternehmen von Anfang an vor strategischen Fehlern geschützt werden. KMU profitieren somit von einem abgestimmten Portfolio öffentlicher Finanz- und Beratungsdienstleistungen, das in Berlin und Posen von der Investitionsbank Berlin, der Berlin Partner GmbH, der Senatsverwaltung für Wirtschaft, Technologie und Frauen, dem Marschallamt Großpolen, der Großpolnischen Agentur für Wirtschaftsförderung sowie der Stiftung für Entwicklung und Förderung der Wojewodschaft Großpolen in die Praxis umgesetzt wird. Über die wirtschaftspolitischen Rahmenbedingungen hinaus bilden vor allem leistungsfähige Verkehrsverbindungen die Grundlage für eine enge Zusammenarbeit innerhalb der Oder-Partnerschaft. Bereits heute ermöglicht der Berlin-

Warszawa-Express eine bequeme Zugfahrt zwischen Berlin und Posen in knapp drei Stunden. Die bevorstehende UEFA EURO 2012™ in Polen und der Ukraine macht den Weg für weitere Investitionen in die Verkehrsinfrastruktur frei. Einen Schwerpunkt bildet hierbei der Lückenschluss der Autobahn A2 zwischen der deutschen Grenze und Posen, einem wichtigen Teilstück der zentralen europäischen Ost-West-Verkehrsachse. Parallel hierzu werden der Ausbau des Posener Flughafens Ławica und die Eröffnung des Großflughafens Berlin Brandenburg International (BBI) im Jahr 2011 einen wichtigen Beitrag dazu leisten, die Partnerstädte verstärkt in die globalen und europäischen Luftverkehrs- und Güterströme einzubinden.

Der Entwicklung der beiden benachbarten Metropolräume widmete sich auch der erste „Berlin-Tag in Posen“, zu dem die Adam-Mickiewicz-Universität gemeinsam mit der Stadtverwaltung Posen am 26. Januar 2009 Berliner Experten aus den Ressorts für Verkehr, Stadtentwicklung und Wirtschaft eingeladen hatte. Die Diskussionen der zahlreichen Teilnehmer unterstrichen vor allem das gemeinsame Interesse, die interregionalen Zugverbindungen zu optimieren und beide Städte an das geplante polnische Hochgeschwindigkeitsbahnnetz anzubinden („Y-Konzept“).

W vielen przypadkach przedsiębiorcy stoją przed jakby się mogło wydawać nieprzezwyciężalną przeszkodą zdobycia koniecznego do tego kapitału poprzez swoje banki i lokalnych partnerów finansowych. Głównym celem koncepcji projektu JOSEFIN jest wypracowanie wspólnie w ścisłej kooperacji z pośrednikami finansowymi Unii Europejskiej rozwiązania finansowego, którego ryzyko niespłacenia zaciągniętych zobowiązań finansowych rozkłada się na większą liczbę podmiotów. W uzupełnieniu ze strony partnerów regionalnych zrzeszonych w Enterprise Europe Networks (EEN) już w fazie sporządzania business planu oferowany jest indywidualny coaching, który chroni przedsiębiorców od początku przed popełnianiem błędów strategicznych i jest stałym elementem całej koncepcji. Korzyści dla małych i średnich przedsiębiorstw to zintegrowane portfolio publicznych usług finansowych i doradczych, które realizowane jest w Berlinie i Poznaniu przez Bank Inwestycyjny Berlina, spółkę Berlin Partner GmbH, Zarząd Senatu do spraw Gospodarki, Technologii i Kobiet, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz Fundacji na rzecz Rozwoju i Promocji Województwa Wielkopolskiego. Poza gospodarczo-politycznymi warunkami ramowymi, to przede wszystkim wydajne transgraniczne połączenia transportowe stanowią podstawę

ścisłej współpracy w ramach Partnerstwa Odry. Już dziś ekspres Berlin-Poznań umożliwia wygodny dojazd do Berlina i Poznania w ciągu niespełna trzech godzin. Organizacja Mistrzostw Europy w piłce nożnej EURO 2012™ w Polsce i na Ukrainie otwiera drogę do dalszej nowej infrastruktury transportowej. Jednym z głównych elementów jest przy tym zamknięcie luki na autostradzie A2 między granicą państwa a Poznaniem jako ważny odcinek środkowoeuropejskiej osi transportowej Wschód-Zachód. Równoległe do tych działań ma miejsce rozbudowa portu lotniczego Poznań-Ławica, a otwarcie wielkiego portu lotniczego Berlin Brandenburg International (BBI) w 2011 roku będzie stanowić ważny przyczynek do włączenia obu miast partnerskich do obsługi europejskich potoków pasażerskich i towarowych w transporcie lotniczym. Rozwojowi obu sąsiadujących ze sobą metropolii poświęcony był również pierwszy „Dzień Berlina” w Poznaniu, na który Uniwersytet imienia Adama Mickiewicza w Poznaniu wspólnie z Urzędem Miejskim w Poznaniu zaprosił w dniu 26 stycznia 2009 roku ekspertów z resortów transportu, urbanistyki i gospodarki. Dyskusje licznych uczestników podkreślały przede wszystkim wspólne zainteresowanie optymalizacją międzyregionalnego połączenia kolejowego i podłączeniem obu miast do planowanej polskiej sieci szybkich kolei („Koncepcja Y”).

Flughafen Posen-Ławica | Lotnisko Poznań-Ławica

Ergänzend zu den strategischen Zielsetzungen wurde auf der operativen Ebene mit dem „Runden Tisch Verkehr“ bereits 2006 ein interregionales Koordinierungsgremium etabliert, in dem sich die Verkehrsverwaltungen der Partnerregionen und -städte sowie die Verkehrsunternehmen Deutsche Bahn, PKP und NEB (Niederbarnimer Eisenbahn AG) für die Verbesserung der Bahnverkehrsverbindungen in der Oder-Partnerschaft einsetzen. Derzeit konzentrieren sich die Partner vor allem auf die Abstimmung der deutschen und polnischen Fahrpläne, ein verdichtetes grenzüberschreitendes Zugangebot, Fahrzeitverkürzungen und die Erarbeitung von vereinfachten Tarifangeboten im deutsch-polnischen Regionalverkehr. Zu den ersten konkreten Erfolgen des Netzwerkes gehört das zwischen der NEB, der PKP, der Stadt Gorzów Wielkopolski und dem Verkehrsverbund Berlin-Brandenburg (VBB) vereinbarte „Berlin-Gorzów-Ticket“, das Fahrgästen nicht nur einen einheitlichen grenzüberschreitenden Tarif zwischen beiden Städten bietet, sondern gleichzeitig die Nutzung von Bussen und Straßenbahnen in Gorzów Wielkopolski und Berlin ermöglicht. Vergleichbare Lösungen werden gegenwärtig für die Regionalbahnverbindungen in Richtung Posen und Zielona Góra diskutiert.

Themenübergreifend bestätigen die ersten Schritte in der Praxis den zentralen Stellenwert, der einem intensiven Erfahrungsaustausch und einer transparenten Kommunikation zwischen den Partnern zukommt. Interkulturelle Kompetenzen bilden von der Ostsee über Berlin-Brandenburg und Posen bis zum Riesengebirge eine tragende Säule der Zusammen-

arbeit. Der Kooperationsalltag zeigt jedoch, dass es vor allem westlich der Oder nach wie vor an grundlegenden Kenntnissen der Nachbarsprache mangelt. In einem ersten Schritt wurde seitens der Berliner Senatsverwaltung für Inneres daher im Jahr 2001 das Berufsbildungsprogramm ProPolska ins Leben gerufen. Die Qualifizierung junger Berufsanfänger zum Kaufmann bzw. zur Kauffrau für Bürokommunikation folgt einem dreijährigen Ausbildungsplan, der neben der Vermittlung sprachlicher und interkultureller Kompetenzen durch das Berliner Oberstufenzentrum für Bürowirtschaft auch ein 20-wöchiges Praktikum vorsieht, das in Posener Betrieben absolviert wird. Hierbei ist es die Aufgabe der polnischen Projektpartner, die aus dem Leonardo-da-Vinci-Programm der EU geförderten Unternehmenspraktika vor Ort zu betreuen. Auch die Posener Stadtverwaltung bietet seit dem Jahr 2009 Praktikumsplätze an. Dank der zweisprachigen Qualifizierung eröffnen sich für die Absolventen vielfältige berufliche Perspektiven in der grenznahen Wirtschaft und Verwaltung.

In Ergänzung zu ProPolska fördern letztgenannte Einrichtungen zudem mit einem verstärkten Mitarbeiteraustausch das gegenseitige Kennenlernen.

Mit einem zielgerichteten Blick in die Zukunft haben sich die Partner beiderseits der Oder fest vorgenommen, die wirtschaftliche Kooperation mit gemeinsamen Projekten in den Bereichen Kultur, Bildung, Wissenschaft und Forschung zu ergänzen. Ziel ist es, einen international attraktiven Regionalverbund zu gestalten, in dem das Miteinander den Alltag der Menschen prägt.

W uzupełnieniu, na poziomie operacyjnym wraz z powołaniem do życia „Okrągłego Stołu Komunikacyjnego” już w roku 2006 ustanowiono międzyregionalne gremium koordynujące, w którym angażują się odpowiedzialne za transport instytucje regionów partnerskich oraz same przedsiębiorstwa kolejowe Deutsche Bahn, PKP i NEB (Niederbarnimer Eisenbahn AG). Chodzi tu o poprawę połączeń kolejowych w ramach Partnerstwa Odry. W chwili obecnej partnerzy koncentrują się przede wszystkim na uzgodnieniu lepszego skomunikowania polskich i niemieckich rozkładów jazdy, ustanowienia lepszej transgranicznej oferty połączeń, skróceniu czasów przejazdu oraz opracowaniu uproszczonej oferty cenowej dla polsko-niemieckich przewozów regionalnych. Do pierwszych konkretnych sukcesów tej sieci współpracy poza częstymi działaniami marketingowymi można zaliczyć uzgodniony między NEB, PKP, Gorzowem Wielkopolskim i Berlińsko-Brandenburskim Przedsiębiorstwem Komunikacji Publicznej Verkehrsverbund Berlin-Brandenburg (VBB) „Berlin-Gorzów-Ticket”, który oferuje pasażerom nie tylko jednolite transgraniczne taryfy za połączenia między oboma miastami, ale umożliwia jednocześnie korzystanie z autobusów i tramwajów miejskich w Gorzowie Wielkopolskim i Berlinie. O podobnych rozwiązaniach dyskutuje się w chwili obecnej w odniesieniu do połączeń regionalnych w kierunku do Poznania i Zielonej Góry.

Patrząc na różne tematy, pierwsze praktyczne kroki współpracy międzyregionalnej pokazują wysoką pozycję intensywnej wymiany doświadczeń i przejrzystych procesów komunikowania między partnerami. Kompetencje interkulturowe od Morza Bałtyckiego poprzez Berlin i Brandenburgię oraz

Poznań aż po Sudety stanowią filar współpracy. Codziennosc współpracy pokazuje jednak, iż to przede wszystkim po zachodniej stronie Odry nadal brakuje podstawowej znajomości języka sąsiada.

Dlatego też w pierwszym podejściu Berliński Zarząd Senatu do spraw Wewnętrznych w roku 2001 powołał do życia program kształcenia zawodowego ProPolska. Młodzi ludzie początkujący w pracy zawodowej uzyskują kwalifikacje specjalisty komunikacji biurowej w toku trzyletniego planu kształcenia, który poza przekazywaniem kompetencji językowych i interkulturalnych w Berlińskim Centrum Licealnym na kierunkach ekonomicznych obejmuje również 20-tygodniowe praktyki w miejscowych przedsiębiorstwach. Zadaniem polskich partnerów projektu jest opieka na miejscu nad praktykami zawodowymi dofinansowanymi z programu Unii Europejskiej Leonardo da Vinci. Urząd Miejski w Poznaniu oferuje od roku 2009 również miejsca praktyk zawodowych. Dzięki dwujęzycznemu tokowi kształcenia absolwenci po zakończeniu nauki stają przed różnorodnymi perspektywami zawodowymi w samej gospodarce pogranicza, jak i jego administracji. W uzupełnieniu inicjatywy ProPolska wyżej wymienione instytucje zajmują się również intensywną wymianą własnych pracowników, co pogłębia możliwości wzajemnego poznania się.

Patrząc na przyszłościowe cele partnerzy po obu stronach Odry założyli wzmocnienie współpracy gospodarczej wspólnymi projektami z dziedziny kultury, nauki, edukacji i badań naukowych. Celem jest stworzenie atrakcyjnego w układzie międzynarodowym związku regionów, w którym wspólnota cechuje codzienne życie jego mieszkańców.

Dalarna
Dołnośląskie
Eesti
Oslo
Berlin
Zachodniopomorskie
Lubuskie
Wielkopolskie
Brandenburg
Mecklenburg-Vorpommern
Latvija
Lietuva
Sverige

Zugang zur Finanzierung für technologie-orientierte
KMU im Ostseeraum Dostęp do finansowania dla
innowacyjnych MŚP w Regionie Morza Bałtyckiego

Mehr Info auf Seiten 8 und 10 Więcej informacji na stronie 9 i 11

www.josefin-org.eu

PART-FINANCED BY THE EUROPEAN UNION
(European Regional Development Fund)

Berlin – Geschichte und Zukunft in der Mitte Europas

Die urkundlichen Anfänge Berlins reichen bis ins 13. Jahrhundert zurück. Die Stadt entwickelt sich aus der Spreeinsel Cölln (1237) und der Kaufmannssiedlung Berlin am rechten Flussufer (1244). Durch die günstige Lage am Spreeübergang und an der Kreuzung zweier Handelswege erleben beide Siedlungen einen raschen Aufschwung. 1307 entsteht die Doppelstadt Berlin/Cölln mit gemeinsamem Rathaus. 1443 beginnt mit der Errichtung des Berliner Schlosses der Ausbau zur Residenz der brandenburgischen Markgrafen und Kurfürsten. Im 17. Jahrhundert entstehen ein erster Kanal zur Oder und der Befestigungsring um die Stadt, Hugenotten werden vom Großen Kurfürsten ins Land geholt. Mit der Krönung Friedrichs I. wird Berlin 1701 königlich-preußische Residenzstadt. Unter Friedrich II. ist die Stadt politisches, wirtschaftliches und geistiges Zentrum des aufstrebenden

Landes. Während der napoleonischen Zeit gründet Wilhelm von Humboldt 1810 die Berliner Universität.

Maschinenbau und vor allem Elektroindustrie sind im 19. Jahrhundert Synonyme für Berlins industrielle Entwicklung: Firmen wie AEG, Borsig und Siemens werden führend in Europa. 1838 beginnt der Ausbau zum Eisenbahnknoten. Als Hauptstadt des Deutschen Kaiserreiches ab 1871 und mit dem Aufschwung in der Gründerzeit wächst die Einwohnerzahl in die Millionen. Nach dem Ersten Weltkrieg wird 1918 die Republik ausgerufen.

Acht Städte, 59 Landgemeinden und 27 Gutsbezirke bilden 1920 Groß-Berlin. In den „Goldenen Zwanzigern“ ist die Vier-Millionen-Metropole Brennpunkt des kulturellen Lebens: Revue, Variété, Theater und der neue Film erleben eine Blüte. Berlin wird das deutsche Luftverkehrszentrum und ist zweitgrößter Binnenhafen.

Potsdamer Platz 1930 | Plac Poczdamski, 1930 r.

Berlin – Historia i przyszłość w centrum Europy

Udokumentowane początki Berlina sięgają XIII wieku. Miasto rozwijało się w oparciu o wyspę Cölln na Szprewie (1237) i osadę kupiecką Berlin na prawym brzegu rzeki (1244). Z uwagi na korzystne położenie przy przeprawie przez Szprewę i na skrzyżowaniu dwóch szlaków handlowych obie osady szybko się rozwijały. W 1307 roku powstało podwójne miasto Berlin/Cölln ze wspólnym ratuszem. W 1443 roku rozpoczęto budowę berlińskiego zamku, a tym samym powstawać zaczęła rezydencja margrabiów brandenburskich i książąt elektorów. W XVII wieku powstaje pierwszy kanał prowadzący do Europy oraz obwodnica murów obronnych wokół miasta. Wielki Książę Elektor sprowadza Hugenotów. Wraz z koronacją Fryderyka I Berlin staje się w 1701 roku królewsko-pruskim miastem rezydencyjnym. Za czasów Fryderyka II miasto jest politycznym, gospodarczym i duchowym centrum rozwijającego się kraju. W okresie napoleoń-

skim Wilhelm von Humboldt zakłada w Berlinie w 1810 roku uniwersytet.

Budowa maszyn, a przede wszystkim przemysł elektryczny są w XIX w. synonimami rozwoju przemysłu w Berlinie: firmy takie, jak AEG, Borsig i Siemens stają się wiodącymi w całej Europie. W 1838 roku rozpoczyna się rozbudowa berlińskiego węzła kolejowego. Jako stolica Cesarstwa Niemieckiego od 1871 roku i wraz z okresem prosperity po wojnie prusko-francuskiej liczba ludności zaczyna być liczona w milionach. Po I wojnie światowej proklamowano w 1918 roku republikę.

Osiem miast, 59 gmin wiejskich i 27 okręgów folwarcznych tworzą w 1920 roku Wielki Berlin. W ciągu „złotych lat 20-tych“ 4-milionowa metropolia staje się ogniskiem życia kulturalnego: rewie, kabarety, teatry i nowe medium film przeżywają swój rozkwit. Berlin staje się centrum niemieckiego transportu lotniczego i jednocześnie jest drugim co do wielkości portem śródlądowym.

Touristenmagnet Hackesche Höfe | Magnes turystyczny Hackesche Höfe

Mit Hitlers Machtergreifung beginnt 1933 die Verfolgung von Juden, Kommunisten und anderen Oppositionellen. In Berlin als Hauptstadt des Dritten Reiches wird der Angriff auf Polen beschlossen, Deutschland überzieht weite Teile Europas mit Terror und Zerstörung. Wie viele andere europäische Städte ist auch Berlin bei Kriegsende großflächig zerstört. Es verliert über eine Million Einwohner und seine Wirtschaftskraft. Das Stadtgebiet wird auf vier Siegermächte aufgeteilt – wie auch das verkleinerte Deutschland. Stalin will, dass die Oder-Neiße-Grenze Deutschland und Polen dauerhaft entzweit. Politische Differenzen zwischen Westalliierten und Sowjets führen 1948/49 zur Berlin-Blockade. Doch die Luftbrücke versorgt die drei Westsektoren. Ab 1961 teilt die Berliner Mauer die Stadt knapp drei Jahrzehnte lang in Ost und West. Die letztlich auch „Solidarność“ geschuldete Maueröffnung 1989 markiert den Neubeginn für Berlin. 1991 entscheidet der

Bundestag über Berlin als Hauptstadt des wiedervereinten Deutschlands. 1999 ziehen Regierung und Parlament an die Spree. Politik und Diplomatie bringen Berlin neue Internationalität, Spitzenverbände aus Wirtschaft, Wissenschaft, Medien und Gesellschaft folgen.

Heute ist Berlin mit 3,4 Millionen Einwohnern und 892 Quadratkilometern die größte Stadt Deutschlands und besonders für junge Menschen attraktiv. Laut Statistik leben in Berlin über 477.000 Ausländer aus 186 Nationen, darunter 43.700 Polen. Berlin bildet mit dem umgebenden Bundesland Brandenburg die Hauptstadtregion Berlin-Brandenburg. Im Zentrum Europas ist die Region das Bindeglied zwischen den Wirtschaftsräumen in West- und Ost-, Nord- und Südeuropa. Im Rahmen der Oder-Partnerschaft wird die Zusammenarbeit von Bundesländern und Wojewodschaften innerhalb der EU-Mitgliedschaft Deutschlands und Polens ausgebaut.

Potsdamer Platz | Plac Poczdamski

Bundeskanzleramt | Urząd Kanclerski

Wraz z przejęciem władzy przez Hitlera rozpoczyna się w 1933 roku prześladowanie Żydów, komunistów i innych opozycjonistów. W Berlinie jako stolicy III Rzeszy postanowiony zostaje napad na Polskę, Niemcy napadają też na wiele miejsc w Europie niosąc jej terror i zniszczenie. Tak, jak wiele innych europejskich miast pod koniec wojny Berlin zniszczony jest w bardzo dużym stopniu. Miasto traci ponad milion mieszkańców oraz swój potencjał gospodarczy. Obszar miasta podzielony zostaje między czterema zwycięzcami – tak samo jak pomniejszone Niemcy. Stalin chciał, aby granica na Odrze i Nysie Łużyckiej na trwałe podzieliły Niemcy i Polskę. Rozdzieliły polityczne między zachodnimi aliantami a sowietami doprowadziły w latach 1948/49 do blokady Berlina. Most powietrzny stał się drogą zaopatrzenia dla trzech sektorów zachodnich. Od 1961 roku mur berliński dzieli miasto prawie przez trzy dziesięciolecia na część wschodnią i zachodnią. Spowodowany również ruchem „Solidarność” upadek muru w 1989 roku stanowi dla Berlina nowy początek. W 1991 roku

parlament federalny Bundestag decyduje, iż Berlin staje się stolicą ponownie zjednoczonych Niemiec. W 1999 roku rząd i parlament przenoszą się nad Szprewę. Polityka i dyplomacja przynoszą Berlinowi nowy wymiar międzynarodowy, za nimi przybywają naczelne organizacje gospodarcze, potencjał naukowy, media, co nadaje miastu nowe znaczenie społeczne.

Dziś Berlin liczy 3,4 mln mieszkańców i 892 km kwadratowe. Jest to największe miasto Niemiec, szczególnie atrakcyjne dla młodych ludzi. Statystyki mówią, iż w Berlinie żyje ponad 477 tys. obcokrajowców, reprezentujących ponad 186 narodowości, w tym 43,7 tys. Polaków. Berlin tworzy wspólnie z otaczającym go Krajem Związkowym Brandenburgia region stolicy Berlin-Brandenburgia. Region ten jest w centrum Europy ogniwem łączącym obszary gospodarcze wschodu i zachodu, północy i południa Europy. W ramach Partnerstwa Odry rozwijana jest współpraca krajów związkowych i województw w ramach członkostwa Polski i Niemiec w Unii Europejskiej.

Schloss Charlottenburg | Palac Charlottenburg

Architektur und Stadtentwicklung in Berlin

Der historische Stadtkern Berlins liegt zwischen der Stadtbahn am Alexanderplatz und der Spree, rund um die Marien- und die Nikolaikirche, die heute noch das Alter dieses Viertels bezeugen. Erst 1987, zur 750-Jahr-Feier Berlins, ist das Viertel um die Nikolaikirche nach historischem Grundriss rekonstruiert und mit modernen Wohnhäusern kombiniert worden.

Im 17. Jahrhundert wächst die Stadt über die ringförmige Befestigung hinaus vor allem nach Westen: Dorotheen- und Friedrichstadt entstehen. Weit vor den Toren Berlins errichten Johann Arnold Nering und andere ab 1695 Schloss Charlottenburg. Wie beim Gendarmenmarkt bringt die Geometrie von Pariser, Leipziger und Mehring-Platz die Ideale des barocken Städtebaus zum Ausdruck. Größter erhaltener Barockbau Berlins ist das Zeughaus, heute Sitz des Deutschen Historischen Museums.

Ab 1699 erweitert Andreas Schlüter das Berliner Stadtschloss, das 1950 abgerissen wird und dessen Wiederaufbau als Humboldt-Forum mit

Kuppel und den drei Schlüter-Fassaden derzeit in Vorbereitung ist. Die Stadtumgestaltung setzt Friedrich II. mit seinem Baumeister Georg Wenzeslaus von Knobelsdorff fort: Das Rokoko bestimmt Kunst und Architektur. Erster Bau des Forum Fridericianum ist die Staatsoper (1741–43). In Potsdam entsteht als Sommerresidenz Schloss Sanssouci, später das Neue Palais.

1787, ein Jahr nach dem Tod Friedrichs II., zieht der Schlesier Carl Gotthard Langhans mit seinem Sohn Karl Ferdinand nach Berlin. David Gilly, Wegbereiter rationellen Bauens, und sein Sohn Friedrich folgen ein Jahr später. Ende des 18. Jahrhunderts entwirft Langhans Berlins bekanntestes Bauwerk, das Brandenburger Tor.

Das 19. Jahrhundert ist vor allem vom Klassizismus Karl Friedrich Schinkels bestimmt. Preußens oberster Baumeister, von Friedrich Gilly ausgebildet, prägt Berlins Mitte: Das Schauspielhaus am Gendarmenmarkt, das Alte Museum, die Neue Wache und die Bauakademie, deren Wiederaufbau geplant ist, schaffen ein neues Stadtbild.

Friedrichswerdersche Kirche | Kościół we Friedrichswerder

Architektura i urbanistyka w Berlinie

Historyczne śródmieście Berlina położone jest między koleją miejską przy Alexanderplatz a Szprewą wokół kościołów Najświętszej Marii Panny i Świętego Mikołaja, które do dziś zaświadczać o wieku tej dzielnicy. Dopiero w 1987 roku na obchody 750-lecia Berlina zrekonstruowana na bazie historycznych podwalin została dzielnica wokół Kościoła Świętego Mikołaja i uzupełniona w połączeniu z nowoczesnymi budynkami mieszkalnymi.

W XVII wieku miasto wykracza poza okrzęzne fortyfikacje, przede wszystkim w kierunku zachodnim. Powstają dzielnice Dorotheen- i Friedrichstadt. Daleko przed bramami Berlina Johann Arnold Nering buduje wraz z innymi od 1695 roku zamek Charlottenburg. Tak, jak rynek Gendarmenmarkt, tak samo geometria placów Paryskiego, Lipskiego i Mehringa odzwierciedla ideały barokowej sztuki urbanistycznej. Największym zachowanym barokowym budynkiem Berlina jest Zeughaus (Zbrojownia) – dziś siedziba Niemieckiego Muzeum Historycznego.

Od 1699 roku Andreas Schlüter rozbudowuje berliński pałac miejski, który został wyburzony w 1950 roku, i którego odbudowa jako Forum Humboldta wraz z kopułą i trzema fasadami

Schlütera jest obecnie przygotowywana. Fryderyk II kontynuuje wraz ze swoim mistrzem architektury Georgiem Wenzeslaus von Knobelsdorff przebudowę miasta: w sztuce i architekturze dominuje rokoko. Pierwszym budynkiem Forum Fridericianum jest Opera Państwowa (1741–43).

W Poczdamie powstaje rezydencja letnia Zamek Sanssouci, a później Nowy Pałac.

W roku 1787, w rok po śmierci Fryderyka II, Ślęzak, Carl Gotthard Langhans przenosi się wraz ze swoim synem Karlem Ferdynandem do Berlina. David Gilly, prekursor nowoczesnego budownictwa pojawił się tu wraz z synem Fryderykiem rok później. Pod koniec XVIII w. Ślęzak Carl Gotthard Langhans projektuje najbardziej znaną budowlę Berlina, Bramę Brandenburską.

XIX wiek zdominowany został przede wszystkim przez klasycyzm Karla Friedricha Schinkla. Naczelny architekt Prus wykształcony przez Friedricha Gilly nadaje swój charakter śródmieściu Berlina: teatr przy rynku Gendarmenmarkt, Altes Museum (Stare Muzeum), Neue Wache (Nowa Zbrojownia) oraz Akademia Budownictwa, której odbudowa jest planowana, przyczyniają się do powstania nowego obrazu miasta.

Die Gartenkunst in Preußen beeinflusst der Landschaftsarchitekt Peter Joseph Lenné. Sein Vorbild für die Umgestaltung des Großen Tiergartens und weiter Teile der Potsdamer Parklandschaft sind englische Landschaftsgärten. Mit dem Berliner Bebauungsplan von 1861 und dem überfälligen Bau der Berliner Kanalisation ab 1873 wird James Hobrecht bekannt. Hermann Blankenstein und Ludwig Hoffmann sind die obersten Stadtarchitekten im späten 19. und frühen 20. Jahrhundert.

Unter Martin Wagner verwirklichen in den 1920er Jahren Bruno Taut, Hans Scharoun und Walter Gropius die Leitideen des Neuen Bauens: Es entstehen freundliche und funktionale Siedlungen. Davon sind unter anderem die Gartenstadt Falkenberg, die Hufeisensiedlung Britz, die Siedlung Schillerpark oder die Wohnstadt Carl Legien – herausragende Beispiele der Klassischen Moderne in Deutschland – inzwischen Teil der UNESCO-Welterbeliste. Das Dritte Reich will aus Berlin die „Welthauptstadt Germania“ machen – außer dem bombenverschonten Olympiagelände von 1936 zeugt heute fast nichts mehr davon. Zwei Beispiele für die kriegszerstörte und geteilte Stadt der 1950er Jahre sind für West-Berlin das im Rahmen der Internationalen Bauausstellung 1957 errichtete Hansaviertel mit seiner aufgelockerten, durchgrünten Mischung aus Hoch- und Flachbauten sowie für Ost-Berlin die kurz zuvor

entstandene Stalinallee (heute Karl-Marx-Allee) mit ihrer repräsentativen Monumentalarchitektur.

Mit der Maueröffnung 1989 erhält Berlin die Chance, zentrale Stadtgebiete wiederzubeleben, die durch die Teilung zu Brachen verkommen waren. Private Investoren schaffen nach Plänen von Renzo Piano, Helmut Jahn und anderen am Potsdamer Platz aus dem Nichts ein neues Stadtviertel. In Mitte und Tiergarten wurden Bauten für die deutsche Hauptstadt errichtet, insbesondere das Parlaments- und Regierungsviertel im Spreebogen mit dem Bundeskanzleramt nach Plänen von Axel Schultes, Stephan Braunfels und anderen. Wie kein anderer Bau symbolisiert heute das von Norman Foster modernisierte Reichstagsgebäude mit seiner gläsernen Kuppel Vergangenheit und Zukunft der Stadt. Adlershof verkörpert die Idee eines integrierten Wissenschafts-, Wirtschafts- und Medienstandorts im Südosten Berlins, eingebettet in ein städtebauliches Gesamtkonzept, zu dem auch die Spreeufergestaltung und ein neues Stadtquartier um den Hauptbahnhof gehören. Auch die Verkehrsinfrastruktur folgt neuen Anforderungen: Mit dem neuen Berliner Hauptbahnhof wurde 2006 Europas größter Kreuzungsbahnhof eröffnet, der Bau des Großflughafens Berlin Brandenburg International (BBI) ist das umfangreichste Infrastrukturprojekt der nächsten Jahre in Ostdeutschland.

Hufeisensiedlung Berlin-Britz | Osiedle w kształcie podkowy Berlin-Britz

Sztukę zakładania ogrodów w Prusach kreuje architekt krajobrazu Peter Joseph Lenné. Dla niego wzorem przy przebudowie Dużego Zwierzyńca i dużych części parków poczdamskich są angielskie parki krajobrazowe. James Hobrecht, który poprzednio pracował w Szczecinie jako radca miejski do spraw technicznych daje się poznać w Berlinie tworzonym przez siebie w 1861 roku planem zabudowy, już dawno konieczną budową kanalizacji miejskiej od 1873 roku. Pod koniec XIX i na początku XX wieku naczelnymi architektami miejskim są Hermann Blankenstein i Ludwig Hoffmann.

Za czasów Martina Wagnera w latach 20-tych idee nowego budownictwa wcielali w życie Bruno Taut, Hans Scharoun i Walter Gropius. Powstają przyjazne mieszkańcom i funkcjonalne osiedla. Wśród nich ogrodowe miasteczko Falkenberg, osiedle w kształcie podkowy Britz i osiedle parku Schillera oraz osiedle Carla Legiena – stanowią wybitne przykłady klasycznego modernizmu w Niemczech. W chwili obecnej stanowią one część światowego dziedzictwa kultury UNESCO.

Trzecia Rzesza chce zrobić z Berlina „stolicę świata Germanię” – poza nietkniętym przez bomby terenem olimpijskim z 1936 roku, dziś nie ma już po tym śladu. Dwa przykłady zabudowy zniszczeń wojennych i podziału miasta w latach 50-tych są w Berlinie Zachodnim zbudowane na Międzynarodową Wystawę Budownictwa w 1957 roku Osiedle Hansy o luźnej zabudowie, pełne zieleni z pomieszczanymi wysokimi i niskimi budynkami, a w Berlinie Wschodnim powstała krótko przed tym Aleja Stalina (dziś Aleja Karola Marksa) o reprezentacyjnej monumentalnej architekturze.

Wraz z otwarciem muru w 1989 roku Berlin uzyskuje szansę na ponowne ożywienie centralnych terenów miasta, które zostały zdewastowane z uwagi na jego podział. Prywatni inwestorzy w oparciu o projekty Renzo Piano, Helmuta Jahna i innych architektów z niczego tworzą nową dzielnicę przy Placu Poczdamskim. W Śródmieściu i dzielnicy Tiergarten zbudowano budynki pod potrzeby stolicy Niemiec, w szczególności kwartały parlamentarne i rządowe w zakolu Szprewy wraz z budynkiem Urzędu Kanclerskiego, wzniesionym według planów Axela Schultea, Stephana Braunfelsa i innych. Jak żadna inna budowla zmodernizowany przez Normana Fostera budynek Reichstagu ze swoją szklaną kopułą symbolizuje przeszłość i przyszłość miasta.

Adlershof ucieleśnia idee zintegrowanej lokalizacji dla nauki, gospodarki i mediów w południowo-wschodnim Berlinie. I to wszystko zintegrowane w ramach całkowitej koncepcji urbanistycznej, która zawiera również elementy przebudowy nabrzeży Szprewy i nową dzielnicę miasta wokół Dworca Głównego.

Również infrastruktura transportowa musi sprostać nowym wymaganiom: wraz z berlińskim nowym Dworcem Głównym otwarto w 2006 roku największy dworzec Europy, a budowa wielkiego portu lotniczego Berlin Brandenburg International (BBI) jest największym projektem infrastrukturalnym na terenie Niemiec Wschodnich w najbliższych latach.

Berlin – Kulturmietropole und lebenswerte Stadt

Die Kunst- und Kulturlandschaft Berlins ist einzigartig in Europa. Mehr als 180 Museen und Sammlungen, drei große Opernhäuser, acht renommierte Sinfonieorchester und 150 Bühnen bieten täglich ein Programm, das seinesgleichen sucht. Hochkultur und eine lebendige Off-Szene, internationale Einflüsse und die Mischung verschiedener Disziplinen machen Berlin zu einem pulsierenden Zentrum kultureller Vielfalt. Ob Berliner Neujahrslauf, Berlinale, Karneval der Kulturen, Berlin-Marathon oder die Silvesterparty am Brandenburger Tor – täglich steht eine Vielzahl von Terminen zur Auswahl. Einblicke in die Kultur des Nachbarlandes Polen geben in Berlin unter anderem das Polnische Institut Berlin mit Veran-

staltungen wie filmPOLSKA, dem größten Festival des polnischen Films in Deutschland.

Mit hochkarätigen Sammlungen und erstklassigen Exponaten aller Epochen und Stilrichtungen begeistern die Berliner Museen jährlich knapp 14 Millionen Gäste aus aller Welt. Rund drei Millionen Zuschauer sehen jedes Jahr die Aufführungen der Berliner Bühnen. Große Kunstzentren sind die zum UNESCO-Welterbe gehörende Museumsinsel mit ihren archäologischen Sammlungen und der Kunst des 19. Jahrhunderts, das Kulturforum am Potsdamer Platz mit seinen bedeutenden Sammlungen europäischer Kunst sowie der Museumskomplex in Dahlem, der außereuropäische Kunst und das Museum Europäischer Kulturen beherbergt.

Berlin-Marathon | Maraton Berliński

Silvester am Brandenburger Tor | Sylwester przy Bramie Brandenburskiej

Berlin – metropolia kulturalna i miasto, w którym się dobrze żyje

Sztuka i kultura w Berlinie są wyjątkowe w całej Europie. Ponad 180 muzeów i zbiorów, 3 duże opery, 8 renomowanych orkiestr symfonicznych i 150 scen teatralnych oferują codziennie repertuar, który nie ma sobie równych. Kultura wysoka, jak i żywa kultura off-owa, międzynarodowe wpływy i mieszanki różnych stylów tworzą w Berlinie pulsujące centrum różnorodności kulturalnej. Czy to Berliński Bieg Noworoczny, Berlinale, Karnawał Kultur, Maraton Berliński czy też impreza sylwestrowa przy Bramie Brandenburskiej – codziennie jest szereg atrakcji do wyboru. Wgląd w kulturę sąsiada – Polski – można zdobyć między innymi w Polskim Instytucie Kultury w Berlinie oferującym takie

imprezy jak filmPOLSKA, największy festiwal polskich filmów w Niemczech.

Wysokiej jakości zbiory i wyjątkowe eksponaty reprezentujące wszystkie epoki i kierunki stylistyczne przyczyniają się do tego, iż muzea berlińskie odwiedzane są co roku przez prawie 14 mln gości z całego świata. Ponad 3 mln widzów co roku ogląda przedstawienia berlińskich scen. Dużymi centrami sztuki są wyspa muzealna ze swoimi zbiorami archeologicznymi i XIX-wiecznej sztuki posiadająca rangę światowego dziedzictwa kultury UNESCO, Forum Sztuki przy Placu Poczdamskim ze swoimi znaczącymi zbiorami sztuki europejskiej oraz kompleks muzeum w Dahlem, który przedstawia sztukę pozaeuropejską oraz Muzeum Kultur Europejskich.

Ein umfassendes Bild höfischer Architektur und Gartenkunst zeigen die Schloss- und Gartenanlagen von Potsdam-Sanssouci, Schloss Charlottenburg sowie weitere 500 Schlösser und Parks in der Region.

Auch die junge Kunstszene ist in Berlin stark vertreten: Es gibt rund 450 Galerien. Mit rund 6.600 Erwerbstätigen im Kunstmarkt bildet Berlin ein kreatives Zentrum in der Mitte Europas. Als Treffpunkt unterschiedlicher Kulturen, verschiedener Lebensstile und Traditionen ist Berlin ein Magnet für junge Kreative. Die UNESCO-Anerkennung als „Stadt des Designs“ würdigt die Leistungen der in Berlin ansässigen Designer, Modemacher, Fotografen, Architekten und bildenden Künstler aus aller Welt.

Attraktiv für Besucher ist Berlin auch wegen der vielfältigen Einkaufsmöglichkeiten und seiner modernen

Hotellandschaft zu vergleichsweise günstigen Preisen. Das Nachtleben Berlins mit Hunderten Bars, Clubs und Diskotheken ist weit über die Stadtgrenzen hinaus bekannt.

Für eine hohe Lebensqualität in der Hauptstadt sorgt die große Anzahl an Wäldern, Parks, Flüssen und Seen, die mehr als ein Drittel des Stadtgebiets ausmachen. Die „grüne Lunge“ Berlins ist der Große Tiergarten im Stadtzentrum – eine von 2.500 öffentlichen Grünanlagen.

Auf unvergleichliche Weise verbindet die Hauptstadtregion das internationale Flair der Metropole Berlin mit der einzigartigen Naturlandschaft Brandenburgs mit zahlreichen Sehenswürdigkeiten, 3.000 Seen, 35.000 Kilometern Flussläufen sowie 15 Biosphärenreservaten und Naturparks.

Weitere Informationen:

www.berlin-partner.de/berlinkalender

Weltkulturerbe Museumsinsel: Altes Museum | Światowe dziedzictwo kultury Wyspa Muzeów: Stare Muzeum

Bardzo dobry obraz dworskiej architektury i sztuki ogrodniczej prezentują kompleksy pałacowo-parkowe w Poczdamie-Sanssouci, Zamek Charlottenburg oraz dalszych 500 zamków i parków w regionie.

Również młoda sztuka ma silne związki z Berlinem: funkcjonuje tutaj prawie 450 galerii, w tym liczne samodzielne projekty tak, jak i duże już ustabilizowane przedsięwzięcia. Ponad 6,6 tys. osób zajmujących się zawodowo sztuką czyni z Berlina kreatywne centrum w środku Europy. Jako miejsce spotkań różnych kultur, różnych stylów życia i tradycji Berlin działa na młodych kreatywnych ludzi jak magnes. Uznany przez UNESCO jako „miasto sztuki designerskiej” Berlin jest siedzibą designerów, twórców mody, fotografów, architektów i przedstawicieli sztuk plastycznych z całego świata.

Berlin jest atrakcyjny dla swoich gości również z uwagi na zróżnicowane

możliwości zakupów i nowoczesne hotele w porównywalnie dobrych cenach. Nocne życie Berlina z setkami barów, klubów, dyskotek znane jest daleko poza granicami miasta.

Do wysokiej jakości życia stolicy przyczynia się również duża liczba lasów, parków, rzek i jezior, które zajmują ponad 1/3 powierzchni miasta. „Zielonymi płucami” Berlina jest Tiergarten (Wielki Zwierzyniec) w centrum miasta, jeden z 2,5 tys. publicznych terenów zielonych. W nieporównywalny sposób region stołeczny łączy w sobie międzynarodowy image metropolii Berlina z wyjątkowymi przyrodniczymi krajobrazami Brandenburgii, z dużą ilością atrakcji turystycznych, 3 tys. jezior, 35 tysiącami kilometrów rzek oraz 15 rezerwatami biosfery i parkami przyrody.

Dalsze informacje:

www.berlin-partner.de/berlinkalender

Philharmonie am Kulturforum | Filharmonia przy Forum Kultury

3. Berlin-Polska Golf Cup 2009

Polnische Kultur in Berlin

In keiner deutschen Stadt leben so viele Polen wie in Berlin: Es sind über 43.000 polnische Staatsbürger, die in der Hauptstadt Deutschlands wohnen und damit auch die Kulturszene vor Ort prägen. Präsentationen junger polnischer Künstler finden immer größere Aufmerksamkeit – und das nicht nur bei den hier lebenden Polen, sondern vor allem bei den Berlinern.

Bereits seit den 1950er Jahren weckt das Polnische Institut Berlin mit Ausstellungen, Konzerten, literarischen Abenden, Aufführungen, Diskussionen und Konferenzen Interesse für polnische Kultur. Unter anderem veranstaltet es das Festival filmPOLSKA, das deutschlandweit die größte Plattform für polnische Filmkunst ist.

Das Nachbarland Polen mit seinen Menschen, seiner Geschichte und seiner Kultur bringt den Bürgern in der Region auch die Deutsch-Polnische Gesellschaft Berlin e.V. näher. Der Verein besteht seit über 35 Jahren.

Ein besonderer Ort für den Austausch deutsch-polnischer Kultur ist der 2001 von polnischen Künstlern in Berlin gegründete Club der polnischen Versager. Sein provokanter Name machte ihn rasch in der Öffentlichkeit

bekannt. Jede Woche gibt es im Club ein unterhaltsames Programm aus Musik, vor allem Jazz, Film und Satire. Platz für polnische Kunst bietet auch das Polnische Haus – Polonicum in der Potsdamer Straße, das vor allem Ausstellungen organisiert. Darüber hinaus tragen weitere Berliner Institutionen und Museen, im Jahr 2009 beispielsweise das Willy-Brandt-Haus und das Deutsche Historische Museum, zum kulturellen Austausch bei und widmen sich mit vielen Veranstaltungen der Kultur und Geschichte der polnischen Nachbarn.

Ein Treffpunkt für Wirtschaft, Politik und Medien aus Deutschland und Polen ist seit 2007 der Berlin-Polska Golf Cup. Dieser wird von der Botschaft der Republik Polen in der Bundesrepublik Deutschland und der Firma Bermag Sp.j., Herausgeber des Wirtschaftsmagazins „Berlin“ und Betreiber des Internetportals www.berlin-polska.pl, gemeinsam mit Partnern veranstaltet.

Weitere Informationen:

www.polnischekultur.de
www.dpgberlin.de
www.polnischeversager.de
www.polonicum.info
www.de-pl.info
www.berlin-polska.pl

Polska kultura w Berlinie

W żadnym innym mieście w Niemczech nie mieszka tak wielu Polaków, jak w Berlinie: w stolicy Niemiec mieszka zdecydowanie ponad 43 tys. obywateli polskich, którzy tym samym odciskają swoje piętno na życiu kulturalnym miasta. Coraz większą uwagę cieszą się prezentacje polskich artystów i to nie tylko wśród żyjących tu Polaków, ale przede wszystkim wśród Berlińczyków.

Już od lat 50-tych Polski Instytut Kultury w Berlinie rozbudza zainteresowanie kulturą polską poprzez wystawy, koncerty, spotkania literackie, przedstawienia, dyskusje i konferencje. Instytut organizuje między innymi Festiwal filmPOLSKA, który jest największą w Niemczech platformą polskiej sztuki filmowej. Towarzystwo Niemiecko-Polskie, stowarzyszenie zarejestrowane, przybliży też Polskę jako kraj sąsiedni wraz z jego mieszkańcami, historią i kulturą. Stowarzyszenie to istnieje od ponad 35 lat. Szczególnym miejscem polsko-niemieckiej wymiany kulturalnej jest powołany do życia w 2001 roku przez polskich artystów w Berlinie Klub Polskich Nieudaczników. Prowokująca nazwa szybko wyrobiła mu markę wśród opinii publicznej. Co tydzień

klub oferuje zajmujący program składający się z muzyki, przede wszystkim jazzowej, filmu i satyry. Miejscem dla polskiej sztuki jest też Dom Polski – Polonicum przy ulicy Potsdamer Straße, który organizuje przede wszystkim wystawy. Poza tym również inne instytucje i muzea, w 2009 roku na przykład Dom Willy Brandta i Niemieckie Muzeum Historyczne, przyczyniają się do wymiany kulturalnej i zajmują się w wielu imprezach kulturą i historią polskich sąsiadów.

Berlin-Polska Golf Cup jest od 2007 roku miejscem spotkań ludzi gospodarki, polityki i mediów z Polski i Niemiec. Jest to impreza organizowana przez Ambasadę Rzeczypospolitej Polskiej w Niemczech oraz firmę Bermag Sp.j., wydawcę Magazynu Gospodarczego „Berlin” i operatora portalu internetowego www.berlin-polska.pl, wspólnie z partnerami.

Dalsze informacje:

www.polnischekultur.de
www.dpgberlin.de
www.polnischeversager.de
www.polonicum.info
www.de-pl.info
www.berlin-polska.pl

Im Polnischen Institut | W Polskim Instytucie w Berlinie

Wirtschaft in Berlin

Berlin hat sich in den vergangenen Jahren vom Industrie- zum Dienstleistungsstandort entwickelt. Der Dienstleistungssektor verzeichnet die meisten Firmenansiedlungen und -gründungen und ist gleichzeitig der Jobmotor in der Region. Eine der wichtigsten Branchen ist der Tourismus. Mit 7,91 Millionen Hotelgästen und 17,77 Millionen Übernachtungen liegt Berlin nach London und Paris an dritter Stelle der beliebtesten Städtereiseziele in Europa. Mit 26.700 Beschäftigten in rund 240 Unternehmen ist Berlin-Brandenburg auch die wichtigste Call Center-Region für den deutschsprachigen Markt. Zahlreiche Banken, Versicherungen und Finanzdienstleister zieht es seit 1990 vor allem ins traditionelle Bankenzentrum in Berlins Mitte. Für die 2.000 in Berlin ansässigen Unternehmen der PR- und Werbebranche ist vor allem die Nähe zu Politik und Verbänden entscheidend.

Die fünf größten Arbeitgeber der Berliner Wirtschaft sind die Deutsche Bahn mit knapp 17.600 Beschäftigten, gefolgt vom Vivantes Netzwerk für Gesundheit, Siemens, der Charité Universitätsmedizin Berlin und den Berliner Verkehrsbetrieben (BVG). Ein Standortvorteil für Unternehmen sind die preisgünstigen und gut ausgestat-

teten Büro- und Gewerbeflächen, die in Berlin in allen Stadtlagen zur Verfügung stehen.

Neben traditionellen Branchen wie Elektrotechnik oder Pharmaindustrie liegt die wirtschaftliche Zukunft Berlins vor allem in innovativen und wissensbasierten Branchen. Günstige Rahmenbedingungen dafür bietet die einmalige Wissenschafts- und Forschungslandschaft der Stadt. Mit insgesamt über 450 Pharma-, Biotechnologie- und Medizintechnikunternehmen ist die Region einer der führenden europäischen Life-Sciences-Standorte. Die Solarenergietechnik hat sich zu einer der innovativsten und wachstumsstärksten Branchen in der Hauptstadtregion entwickelt. Bereits 5.000 Arbeitsplätze sind in der Branche entstanden.

Eng miteinander verknüpft sind in Berlin die traditionelle Medienbranche, die digitale Wirtschaft und die Telekommunikationsindustrie. Rund 15.000 Firmen mit 150.000 Erwerbstätigen arbeiten im Informations- und Kommunikationssektor. Seit Jahren ist die Hauptstadtregion mit dem größten Glasfasernetz Europas und dem modernsten, voll digitalisierten Kommunikationsnetz Deutschlands Vorreiter einer modernen Telekommunikationsinfrastruktur.

Heizkraftwerk Berlin-Mitte | Elektrociepłownia w dzielnicy Berlin-Mitte

Innovationszentrum Photonik in Berlin-Adlershof | Centrum Innowacyjne Photonik w Berlin-Adlershof

Gospodarka w Berlinie

Berlin rozwijał się w ostatnich latach jako prężne centrum przemysłu i usług. Sektor usług odnotowuje największy przyrost nowych firm i jest jednocześnie maszyną napędzającą powstawanie nowych miejsc pracy w regionie. Jedną z najważniejszych branż jest turystyka. 7,91 mln gości hotelowych i 17,77 mln noclegów czyni z Berlina trzecie najpopularniejsze miasto turystyczne w Europie – po Londynie i Paryżu. Zatrudniając 26,7 tys. osób w prawie 240 przedsiębiorstwach Berlin-Brandenburga stał się również najważniejszym regionem dla przedsiębiorstw typu call center na rynku niemieckojęzycznym. Berlin przyciąga od 1990 roku liczne banki, przedsiębiorstwa ubezpieczeniowe i finansowe i to przede wszystkim do tradycyjnego centrum bankowości w śródmieściu Berlina. Dla 2 tys. funkcjonujących w Berlinie przedsiębiorstw branży PR i reklamy decydująca jest przede wszystkim bliskość świata polityki i naczelných organizacji branżowych. Pięcioma największymi pracodawcami w gospodarce Berlina są: Deutsche Bahn (Koleje Niemieckie) z prawie 17,6 tys. pracowników, następnie Vivantes Netzwerk für Gesundheit (Vivantes Sieć Dla Zdrowia), Siemens, Klinika Uniwersytecka Charité w Berlinie i Berliner Verkehrsbetriebe (Berlińskie Przedsiębiorstwo Komunikacji Publicznej BVG). Korzystnymi

dla przedsiębiorstw są takie czynniki, jak tanie i dobrze wyposażone powierzchnie biurowe i przemysłowe, które są w Berlinie do dyspozycji we wszystkich częściach miasta. Poza tradycyjnymi branżami takimi, jak elektrotechnika lub przemysł farmaceutyczny gospodarcza przyszłość Berlina, to przede wszystkim innowacyjne i bazujące na wiedzy branże przyszłościowe. Korzystne warunki ramowe tworzy do tego wyjątkowy układ placówek naukowych i badawczych w mieście. Przy ponad 450 przedsiębiorstwach farmaceutycznych, biotechnologicznych i zajmujących się techniką medyczną region należy do wiodących w Europie w zakresie life sciences. Technika energii słonecznej stała się jedną z najbardziej innowacyjnych i najszybciej rozwijających się branż w regionie stołecznym. W branży tej powstało już 5 tys. miejsc pracy.

Ścisłe ze sobą powiązane są w Berlinie tradycyjna branża mediów, sektor cyfrowy i przemysł telekomunikacyjny. Prawie 15 tys. firm zatrudniających 150 tys. pracowników pracuje w sektorze informatyki i komunikacji. Od lat region stołeczny dysponuje najbardziej gęstą siecią włókien szklanych w Europie i najnowocześniejszą w pełni cyfrową siecią komunikacyjną w Niemczech. Berlin jest awangardą nowoczesnej infrastruktury telekomunikacyjnej.

Von der kulturellen Vielfalt und dem künstlerischen Potenzial der Stadt profitieren vor allem Unternehmen aus den Bereichen Medien, Musik, Film, Mode und Design. Berlin ist Deutschlands Nachrichtenzentrale Nummer eins und zweitgrößte Verlagsstadt, hier entstehen außerdem ein Drittel aller deutschen Film- und Fernsehproduktionen.

Über herausragende Kompetenzen verfügt Berlin-Brandenburg im Bereich Mobilität: Die Hauptstadtregion ist Sitz führender Unternehmen der Branchen Automotive, Bahntechnik, Luft- und Raumfahrt sowie Logistik und Telematik. Exzellent ist die Verkehrsinfrastruktur der Region. Hier treffen die gut ausgebauten transeuropäischen Verkehrsnetze von Schiene und Straße, Luft- und Binnenschiffahrt zusammen. 100 Millionen potenzielle Kunden sind von Berlin aus in nur acht Stunden LKW-Fahrt erreichbar. Um den Schiffsverkehr auf dem

Oder-Havel-Kanal zu verbessern, entsteht seit 2009 ein zweites, größeres Hebewerk im brandenburgischen Niederfinow. Mit dem 2006 fertiggestellten Hauptbahnhof wurde Berlin zum bedeutenden Eisenbahndrehkreuz innerhalb Europas und Schienenknotenpunkt für den Fern- und Nahverkehr. Größtes Verkehrsprojekt Deutschlands ist der Flughafen Berlin Brandenburg International (BBI). In unmittelbarer Nähe liegt das Güterverkehrszentrum Großbeeren, das über sein KV-Terminal die Verkehrsträger Schiene und Straße miteinander verbindet. Ab 2011 wird der Großflughafen mit zahlreichen neuen Direktanbindungen und kürzeren Flugzeiten zu Zielen in Mittel- und Osteuropa, Asien und im gesamten pazifischen Raum die internationale Anbindung der Region deutlich erweitern. Schon heute sind viele polnische Nachbarn Kunden der Berliner Flughäfen. Ihre Zahl wird sich in wenigen Jahren weiter erhöhen.

EnergieForum Berlin | EnergieForum w Berlinie

Im Berliner Hauptbahnhof | Berliński Dworzec Główny

Kulturalna różnorodność oraz potencjał artystyczny miasta to korzyści przede wszystkim dla przedsiębiorstw sektora mediów, muzyki, filmu, mody i designstwa. Berlin jest w Niemczech najważniejszym centrum informacyjnym, drugim co do wielkości miastem wydawców, poza tym tu powstaje 1/3 wszystkich niemieckich filmów i produkcji telewizyjnych. Wyjątkowymi kompetencjami region Berlina i Brandenburgii dysponuje w zakresie mobilności: region stołeczny jest siedzibą wiodących przedsiębiorstw branży samochodowej, techniki kolejowej, lotnictwa i lotów kosmicznych oraz logistyki i telematyki. Doskonała infrastruktura transportowa regionu sprawia, że spotykają się tu dobrze rozbudowane transeuropejskie sieci transportowe transportu kolejowego, drogowego, lotniczego i żeglugi śródlądowej. Do 100 mln potencjalnych klientów można dotrzeć z Berlina transportując dla nich towary, jedynie przez 8 godzin samochodem ciężarowym. Celem poprawy

warunków dla żeglugi śródlądowej na Kanale Odry-Haweli od 2009 roku powstaje w brandenburskiej miejscowości Niederfinow druga duża podnośnia statków. Wraz z ukończonym w 2006 roku dworcem głównym Berlin stał się węzłem transportu kolejowego w Europie oraz węzłem transportu dalekobieżnego i bliskiego zasięgu w Niemczech. Największym projektem transportowym w Niemczech jest port lotniczy Berlin Brandenburg International (BBI). W bezpośrednim sąsiedztwie położone jest centrum logistyczne Großbeeren, które poprzez swój terminal transportu multimodalnego łączy ze sobą transport drogowy i kolejowy. Od 2011 roku nowy duży port lotniczy zdecydowanie rozszerzy możliwości międzynarodowych połączeń zyskując liczne nowe bezpośrednie loty i krótsze czasy przeleć do miejsc w Europie Środkowej i Wschodniej, Azji oraz na terenie całego Pacyfiku. Już dziś wielu polskich sąsiadów jest klientami berlińskich lotnisk.

Messegelände Berlin mit ICC und Funkturm | Tereny targowe z ICC i wieżą telekomunikacyjną

O2 World am Ostbahnhof | Hala O2 World przy Dworcu Wschodnim

Internationale Messen und Kongresse geben der Wirtschaftsregion Berlin-Brandenburg wichtige Impulse. Rund 100 Messen mit über zwei Millionen Besuchern finden jährlich in den Messehallen am Funkturm statt. Die Messe Berlin gehört zu den zehn umsatzstärksten Messegesellschaften weltweit und ist über ein weit verzweigtes Netz von Auslandsvertretungen in über 100 Ländern vertreten. Im ICC, Europas größtem Kongresszentrum, gibt es jedes Jahr über 600 Veranstaltungen. 2008 belegte die Kongressstadt Berlin Platz 2 der weltweiten Kongressstädte. Mit sechs Kongresszentren und Hallen, darunter die neue O₂ World am Ostbahnhof, die zu den modernsten Multifunktionsarenen der Welt zählt, über 160 Tagungshotels sowie 135 anderen Veranstaltungsorten verfügt Berlin über ein herausragendes Angebot an Tagungsorten.

Darüber hinaus ermöglichen zahlreiche Verbands- und Brancheninitiativen persönliche Kontakte und erleichtern den

Einstieg in die Berliner Wirtschaft und zu neuen Märkten. Unternehmen aus Mittel- und Osteuropa finden in Berlin ein hervorragendes Angebot gut qualifizierter Arbeitskräfte, die mit Sprachen und Mentalitäten der mittel- und osteuropäischen Nachbarstaaten vertraut sind. Weltweit agierende Unternehmen und Banken erschließen von hier neue Märkte und machen Berlin zur Drehscheibe zwischen Ost und West. Die Berliner Landespolitik räumt der Zusammenarbeit eine hohe Priorität ein. Die Verflechtungen mit den neuen EU-Mitgliedsstaaten im Bereich Handel und Dienstleistungen, die bereits in den vergangenen Jahren deutlich gestiegen sind, werden sich noch weiter intensivieren. Im Jahr 2008 exportierte Berlin Waren im Wert von 590 Millionen Euro nach Polen. Neue gewinnbringende Kooperationspotenziale bieten sich unter anderem in der Gesundheitswirtschaft, der Medizintechnik, der Telekommunikation, im Bereich Verkehr sowie in der Umwelt- und Entsorgungswirtschaft.

Międzynarodowe targi i kongresy dają regionowi gospodarczemu Berlina i Brandenburgii ważne impulsy. W halach targowych przy Wieży Telekomunikacyjnej co roku odbywa się prawie 100 imprez targowych, które odwiedza ponad 2 mln gości. Messe Berlin (Targi Berlińskie) należą do 10 spółek targowych o największych obrotach na całym świecie i reprezentowane są poprzez swoją rozgałęzioną sieć przedstawicielstw zagranicznych w ponad 100 krajach. W ICC największym europejskim centrum kongresowym odbywa się co roku ponad 600 imprez. W 2008 roku Berlin jako miejsce organizacji kongresów i sympozjów zajął drugie miejsce na świecie. Sześć dużych hal kongresowych, w tym nowa hala O₂ World przy Dworcu Wschodnim, która należy do najnowocześniejszych sal wielofunkcyjnych na świecie, oraz z ponad 160 hoteli kongresowych i 135 innych lokalizacji nadających się na imprezy różnego rodzaju czyni z Berlina wyjątkową ofertą miejsc spotkań. Poza tym liczne inicjatywy zrzeszeń

i branż umożliwiają osobiste kontakty i ułatwiają dostęp do gospodarki Berlina i nowych rynków. Przedsiębiorstwa z Europy Środkowej i Wschodniej znajdują w Berlinie doskonałą ofertę wysoko wykwalifikowanej kadry robotniczej, której znane są języki i mentalność sąsiedzkich państw środkowo- i wschodnioeuropejskich. Działające na całym świecie przedsiębiorstwa i banki znajdują tu swoje nowe rynki i czynią Berlin osią między Wschodem a Zachodem. Polityka kraju związkowego Berlin przypisuje współpracy wysokie znaczenie. Powiązania z nowymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej w zakresie handlu i usług, które w ostatnich latach decydująco wzrosły, zostaną jeszcze zintensyfikowane. W roku 2008 Berlin wyeksportował już do Polski towary o wartości 590 mln euro. Nowe, budzące nadzieję na zysk potencjały kooperacji zarysowują się między innymi w ekonomice zdrowia, technice medycznej, telekomunikacji, transporcie oraz ochronie środowiska i utylizacji.

Investieren in Berlin und Brandenburg

Die Erweiterung der Europäischen Union 2004 eröffnete neue Chancen für die wirtschaftlichen Beziehungen zwischen Berlin und den Ländern Mittel- und Osteuropas. Dazu trägt nicht nur die zentrale Lage der Hauptstadtregion im erweiterten Europa bei. Investoren profitieren von den Potenzialen der Region in den Kompetenzfeldern und Wachstumsbranchen Dienstleistungen, Medien, IT und Kreativwirtschaft, Life Sciences sowie Industrie, Mobilität und Clean Technologies.

Die erste Adresse für Unternehmen in Berlin ist die Berlin Partner GmbH. Sie bietet Investoren aus einer Hand umfassende Dienstleistungen rund um die Ansiedlung und Firmenerweiterung in Berlin, begleitet Firmen aus der Region in allen Fragen der Außenwirtschaftsförderung, vermittelt Kooperationspartner und Kontakte zu Behör-

den, Banken, Kammern, Verbänden und Unternehmensnetzwerken und ist für das Standortmarketing verantwortlich. Im Business Location Center (BLC), dem zentralen Online-Portal für die regionale Wirtschaft, sind alle wichtigen Standort- und Brancheninformationen zur Wirtschaftsregion Berlin-Brandenburg abrufbar. Einzigartig sind die Berliner Servicepakete, die Investoren bei der Personalrekrutierung und -qualifizierung, Immobiliensuche sowie Finanzierung und Förderung unterstützen.

Mit dem „Berlin Business Welcome Package“ können Unternehmen den Standort drei Monate lang kostengünstig testen. Das Enterprise Europe Network Berlin-Brandenburg informiert über wirtschaftsrelevante Entwicklungen, Initiativen und Programme der Europäischen Union und hilft bei der Suche nach Geschäfts- und Technologiepartnern.

Business Location Center | Business Location Center

Sitz von IHK Berlin und Berlin Partner GmbH | Siedziba IHK Berlin i Berlin Partner GmbH

Inwestowanie w Berlinie i Brandenburgii

Rozszerzenie Unii Europejskiej w 2004 roku otworzyło nowe szanse dla kontaktów gospodarczych między Berlinem a państwami Europy Środkowej i Wschodniej. Przyczynia się do tego nie tylko centralne położenie regionu stołecznego w rozszerzonej Europie. Inwestorzy odnoszą korzyści z potencjałów regionu, jakimi są główne obszary kompetencji oraz rozwojowe branże usług, media, informatyka, komunikacja, kreatywne dziedziny gospodarki life science oraz przemysł, mobilność i tzw. czyste technologie. Pierwszym adresem dla przedsiębiorców w Berlinie jest spółka Berlin Partner GmbH. Oferuje ona inwestorom szeroko zakrojone usługi związane z założeniem i rozwijaniem firmy w Berlinie, towarzyszy firmom z regionu we wszystkich kwestiach związanych z handlem zagranicznym, pośredniczy w pozyskaniu partnerów kooperacyjnych i nawiązaniu kontaktów z urzędami, bankami, izbami samorządu gospodarczego, zrzesze-

niami i grupami sieciowej współpracy przedsiębiorców. Spółka ta odpowiedzialna jest za marketing w ramach pozyskiwania inwestorów. W Business Location Center (BLC), centralnym portalu internetowym regionalnej gospodarki, można znaleźć wszystkie ważne informacje o funkcjonujących w regionie gospodarczym Berlin-Brandenburgia branżach i przedsiębiorstwach. Wyjątkowe są berlińskie pakiety serwisowe, które wspierają inwestorów podczas rekrutacji i poprawy kwalifikacji personelu, poszukiwania nieruchomości oraz finansowania i pozyskiwania środków pomocowych. Berliński „Business Welcome Package“ pomaga przedsiębiorcom przez trzy miesiące testować po korzystnych cenach nową berlińską lokalizację. Enterprises Europe Network Berlin-Brandenburgia informuje o wszystkich wydarzeniach ważnych dla rozwoju gospodarczego, inicjatywach i programach Unii Europejskiej i pomaga przy poszukiwaniu partnerów businessowych i technologicznych.

Als Koordinator des EU-Net Oderpartnership EUNOP verfügt Berlin Partner über sehr gute Verbindungen zu Partnereinrichtungen sowohl in der Hauptstadtregion als auch in den westpolnischen Wojewodschaften.

Bei der Bewerbung des Investitionsstandortes Berlin-Brandenburg arbeitet die Gesellschaft eng mit der Zukunfts-Agentur Brandenburg GmbH (ZAB) zusammen, die als One-Stop-Agency des Landes Brandenburg Investitionsvorhaben, Technologieentwicklungen und Existenzgründungen betreut. Unterstützung in allen Verwaltungsangelegenheiten bietet die Zentrale Anlauf- und Koordinierungsstelle für Unternehmen (ZAK) des Berliner Senats. Ihr Ziel ist es, geplante Investitionen durch die Beschleunigung von Genehmigungsverfahren voranzutreiben und den Standort so unternehmerfreundlich zu gestalten. Sie betreut Investoren bei schwierigen Verhandlungen mit Bezirken oder Behörden, bei Baugenehmigungen und leistet

schnell und unbürokratisch Hilfe. Darüber hinaus bieten die Berliner Technologie- und Gründerzentren ein umfassendes Serviceangebot. Ziel ist die enge Zusammenarbeit von Forschung, Entwicklung und Produktion durch die Ansiedlung von innovativen Unternehmen. Das Internationale Gründerzentrum OWZ in der Stadt für Wissenschaft, Wirtschaft und Medien Berlin-Adlershof unterstützt international agierende Unternehmensgründer und junge innovative Unternehmen, die von Berlin aus wirtschaftliche Kooperationen starten wollen. Seit 1997 betreute die Innovations-Zentrum Berlin Management GmbH (IZBM) im OWZ mehr als 60 Unternehmen.

Weitere Informationen:

www.berlin-partner.de
www.businesslocationcenter.de
www.eunop.eu
www.berlin.ihk24.de
www.zab-brandenburg.de
www.berlin.de/zak
www.owz.izbm.de

Internationales Gründerzentrum OWZ | **Międzynarodowy Inkubator Przedsiębiorczości OWZ**

Enterprise Europe Network in Berlin | Enterprise Europe Network w Berlinie

Jako koordynator unijnej sieci Oder Partnerships EUNOP Berlin Partner dysponuje bardzo dobrymi kontaktami z placówkami partnerskimi, zarówno w regionie stołecznym, jak i w województwach Polski Zachodniej.

Przy promowaniu Berlina-Brandenburgii jako lokalizacji inwestycji spółka ściśle współpracuje z ZukunftsAgentur Brandenburg GmbH, która jako agenda Kraju Związkowego Brandenburgii opiekuje się na zasadzie jednego okienka przedsięwzięciami inwestycyjnymi, rozwojem technologii i wspieraniem podejmowania działalności gospodarczej. Wsparcie we wszystkich kwestiach administracyjnych oferuje Centralny Punkt Kontaktowy i Koordynacyjny Dla Przedsiębiorców (ZAK) Senatu Berlina. Celem jest przyspieszenie planowanych inwestycji poprzez przyspieszenie procedur uzyskiwania pozwoleń, a tym samym przyczynianie się do tego, aby Berlin postrzegany był jako przyjazne przedsiębiorcom miejsce inwestycji. Tu inwestorzy znajdą wsparcie w przypadku trudnych negocjacji z poszczególnymi dzielnicami lub urzędami,

przy pozyskiwaniu pozwolenia na budowę. Pomoc ta jest szybka i niezbiurokratyzowana. Poza tym Berlińskie Centrum Technologii i Inkubator Przedsiębiorczości również dysponują szeroko zakrojoną ofertą serwisową.

Celem jest ścisła współpraca sektora badań, rozwoju i produkcji poprzez tworzenie innowacyjnych przedsiębiorstw. Międzynarodowy Inkubator Przedsiębiorczości OWZ w Miasteczku Nauki, Gospodarki i Mediów Berlin-Adlershof wspiera powstające międzynarodowe firmy i młode innowacyjne przedsiębiorstwa, które tu z Berlina chcą rozpocząć współpracę gospodarczą. Od 1997 roku spółka Centrum Innowacyjne Management GmbH (IZBM) w OWZ pomaga ponad 60 przedsiębiorstwom.

Dalsze informacje:

www.berlin-partner.de
www.businesslocationcenter.de
www.eunop.eu
www.berlin.ihk24.de
www.zab-brandenburg.de
www.berlin.de/zak
www.owz.izbm.de

Wissenschaft und Forschung in Berlin

Als Standort für Wissenschaft und Forschung hat Berlin Tradition: Renommiertere Wissenschaftler wie Alexander und Wilhelm von Humboldt, Rudolf Virchow, Max Planck, Albert Einstein und Konrad Zuse lebten und arbeiteten in Berlin und sind eng mit der Berliner Wissenschaftsgeschichte verbunden. Berlin gehört heute zu den größten und vielfältigsten Wissenschaftsregionen in Europa. An vier Universitäten, sieben Fachhochschulen, vier Kunsthochschulen, 19 privaten Hochschulen sowie fast 100 außeruniversitären Forschungsstätten lehren, forschen, arbeiten und studieren rund 200.000 Menschen aus aller Welt. Die großen nationalen Forschungsorganisationen – Fraunhofer- und Max-Planck-Gesellschaft, Helmholtz- und Leibniz-Gemeinschaft – sind jeweils mit mehreren Instituten in Berlin vertreten, ebenso Ressortforschungs-

einrichtungen des Bundes und des Landes Berlin. Die 1710 gegründete Charité ist die größte medizinische Fakultät in Europa und eines der ältesten und traditionsreichsten Krankenhäuser in Deutschland. Das Universitätsklinikum wird von der Freien Universität Berlin und der Humboldt-Universität zu Berlin getragen.

Internationalität wird an den Berliner Hochschulen groß geschrieben: Mehr als 1.600 Kooperationen bestehen mit Partnerhochschulen in aller Welt. Als Universitätsstadt wird Berlin weltweit immer beliebter: 15,9 Prozent der 134.500 Studierenden kommen aus dem Ausland. Bei der Anzahl ausländischer Gastwissenschaftler belegen die Freie Universität und die Humboldt-Universität bundesweit Spitzenplätze. Jedes Jahr schließen 20.000 junge Menschen erfolgreich ihre Hochschulausbildung in Berlin ab.

Humboldt-Universität zu Berlin | Uniwersytet im. Humboldta w Berlinie

Lange Nacht der Wissenschaften | Długa Noc Nauki

Nauka i badania naukowe w Berlinie

Berlin to tradycyjne miasto badań i nauki. W Berlinie żyli i pracowali tak renomowani naukowcy, jak Alexander i Wilhelm von Humboldt, Rudolf Virchow, Max Planck, Albert Einstein i Konrad Zuse. Ich dzieło jest ściśle związane z historią nauki w Berlinie. Również dziś Berlin należy do największych i najbardziej zróżnicowanych regionów naukowych w Europie. Na 4 uniwersytetach, 7 wyższych szkołach zawodowych, 4 wyższych szkołach artystycznych, 19 prywatnych szkołach wyższych, prawie 100 pozauniwersyteckich placówkach naukowych wykładają, badają i studiują prawie 200 tys. ludzi z całego świata. Duże, narodowe organizacje naukowe – Towarzystwo Fraunhofera i Towarzystwo Maxa Plancka, Towarzystwo Helmholtza i Towarzystwo Leibniza – reprezentowane są w Berlinie przez kilka instytutów, tak samo jak placówki badaw-

cze resortów federalnych i Kraju Związkowego Berlin. Charité założone w 1710 roku to największy wydział medycyny w Europie oraz jeden z najstarszych szpitali w Niemczech o ogromnej tradycji. Klinikę Uniwersytecką utrzymują wspólnie Wolny Uniwersytet i Uniwersytet Humboldta.

Umiędzynarodowienie widać wszędzie w berlińskich szkołach wyższych: ponad 1600 istniejących kooperacji z partnerskimi szkołami wyższymi na całym świecie. Jako miasto uniwersyteckie Berlin staje się też na świecie coraz bardziej popularny: 15,9 procent spośród 134,5 tys. studentów pochodzi z zagranicy. Jeżeli chodzi o liczbę zagranicznych goszczących tu naukowców, to zarówno Wolny Uniwersytet, jak i Uniwersytet Humboldta zajmują najwyższe pozycje w całej Republice Federalnej Niemiec. Co roku 20 tys. absolwentów kończy z powodzeniem swoje berlińskie studia.

Hochschulen, Forschungsinstitute und Wirtschaftsunternehmen sind in Berlin eng miteinander verzahnt.

Technologieparks und Gründerzentren sowie zahlreiche Brancheninitiativen sorgen dafür, dass Unternehmen von der vielfältigen Berliner Forschungslandschaft profitieren. Die Stadt für Wissenschaft, Wirtschaft und Medien in Adlershof ist einer der erfolgreichsten Hochtechnologiestandorte Deutschlands mit über 800 Firmen. Im integrierten Wissenschafts- und Technologiepark sind sechs naturwissenschaftliche Institute der Humboldt-Universität sowie elf außeruniversitäre Forschungsinstitute angesiedelt. Praktische Wirtschaftsförderung leistet die WISTA-Management GmbH mit ihren Innovations- und Gründerzentren. Das Internationale Gründerzentrum (OWZ) bietet vor allem international agierenden Unternehmens-

gründern und jungen innovativen Unternehmen Unterstützung.

Auf Biotechnologie ist der Campus Berlin-Buch im Norden der Stadt spezialisiert. Durch die enge Zusammenarbeit von Forschung und Industrie können wissenschaftliche Erkenntnisse schnell nutzbar gemacht werden: Einrichtungen der Grundlagenforschung kooperieren hier eng mit den Kliniken vor Ort sowie rund 50 biomedizinischen Firmen im BiotechPark Berlin-Buch. Seit 2007 betreiben die Charité und das Max-Delbrück-Centrum für Molekulare Medizin Berlin-Buch auf dem Campus ein gemeinsames transnationales klinisches Forschungszentrum – das Experimental and Clinical Research Center. Ziel ist die Umsetzung grundlagenwissenschaftlicher Erkenntnisse in die klinische Anwendung.

Forschungsgebäude der Bayer Schering Pharma AG | Budynek badawczy firmy Bayer Schering Pharma S. A.

Schulen höhere, Institute Forschung und wissenschaftliche Unternehmen sind in Berlin eng miteinander verzahnt. Technologieparks und Gründerzentren sowie zahlreiche Brancheninitiativen sorgen dafür, dass Unternehmen von der vielfältigen Berliner Forschungslandschaft profitieren. Die Stadt für Wissenschaft, Wirtschaft und Medien in Adlershof ist einer der erfolgreichsten Hochtechnologiestandorte Deutschlands mit über 800 Firmen. Im integrierten Wissenschafts- und Technologiepark sind sechs naturwissenschaftliche Institute der Humboldt-Universität sowie elf außeruniversitäre Forschungsinstitute angesiedelt. Praktische Wirtschaftsförderung leistet die WISTA-Management GmbH mit ihren Innovations- und Gründerzentren. Das Internationale Gründerzentrum (OWZ) bietet vor allem international agierenden Unternehmensgründern und jungen innovativen Unternehmen Unterstützung. Auf Biotechnologie ist der Campus Berlin-Buch im Norden der Stadt spezialisiert. Durch die enge Zusammenarbeit von Forschung und Industrie können wissenschaftliche Erkenntnisse schnell nutzbar gemacht werden: Einrichtungen der Grundlagenforschung kooperieren hier eng mit den Kliniken vor Ort sowie rund 50 biomedizinischen Firmen im BiotechPark Berlin-Buch. Seit 2007 betreiben die Charité und das Max-Delbrück-Centrum für Molekulare Medizin Berlin-Buch auf dem Campus ein gemeinsames transnationales klinisches Forschungszentrum – das Experimental and Clinical Research Center. Ziel ist die Umsetzung grundlagenwissenschaftlicher Erkenntnisse in die klinische Anwendung.

wsparcie przede wszystkim osobom zakładającym przedsiębiorstwa funkcjonujące w układzie międzynarodowym oraz młodym innowacyjnym przedsiębiorcom.

W dziedzinie biotechnologii specjalizuje się kampus Berlin-Buch na północy miasta. Poprzez ścisłą współpracę nauki i przemysłu wiedza naukowa może być szybko wykorzystana: placówki badań podstawowych współpracują tutaj ściśle z klinikami miejscowymi oraz prawie 50 firmami biomedycznymi w Parku Biotechnologii Berlin-Buch. Od 2007 roku Berlińska Klinika Akademicka Charité i Centrum Medycyny Molekularnej Maxa Delbrücka Berlin-Buch w kampusie tym zajmują się prowadzeniem wspólnego transnarodowego klinicznego centrum badawczego – Experimental and Clinical Research Center. Celem jest wykorzystanie wyników badań podstawowych w zastosowaniach klinicznych.

Campus Berlin-Buch | Campus Parku Biotechnologicznego Berlin-Buch

JANUAR | STYCZEŃ

Internationale Grüne Woche Berlin
Ausstellung für Ernährungswirtschaft,
Landwirtschaft und Gartenbau
Międzynarodowy Zielony Tydzień
w Berlinie
Wystawa poświęcona gospodarce
żywnościowej, rolnictwu i ogrodnictwu
Messegelände
Berlińskie Tereny Targowe
www.gruenewoche.de

BERLIN FASHION WEEK
Diverse Veranstaltungsorte
Imprezy w wielu miejscach
www.fashion-week-berlin.com

FEBRUAR | LUTY

FRUIT LOGISTICA
Internationale Messe für Früchte- und
Gemüsemarketing
Międzynarodowe Targi Marketingu
Owoców i Warzyw
Messegelände
Berlińskie Tereny Targowe
www.fruitlogistica.de

bautech
Internationale Fachmesse für Bauen
und Gebäudetechnik
Międzynarodowe Targi Branżowe
Budownictwa i Techniki Budynków
Messegelände
Berlińskie Tereny Targowe
www.bautech.com

Build IT Berlin
Fachmesse für IT und Kommunikation
im Bauwesen
Branżowe Targi IT i Komunikacji
w Budownictwie
Messegelände
Berlińskie Tereny Targowe
www.messe-berlin.de

MÄRZ | MARZEC

ITB Berlin
Internationale Tourismus-Börse
Międzynarodowa Giełda Turystyki
Messegelände
Berlińskie Tereny Targowe
www.itb-berlin.de

APRIL | KWIECIEŃ

Wasser Berlin
Internationale Fachmesse und
Kongress
Międzynarodowe Targi Branżowe
Gospodarki Wodnej wraz
z Kongresem
Messegelände
Berlińskie Tereny Targowe
www.wasser-berlin.de

MAI | MAJ

Coil Winding Insulation & Electrical
Manufacturing Exhibition
Messegelände
Berlińskie Tereny Targowe
www.coilwindingexpo.com

JUNI | CZERWIEC

ILA – Berlin Air Show
International Aerospace Exhibition
and Conferences
Międzynarodowa Wystawa Lotnictwa
i Kosmonautyki wraz z konferencjami
Flughafen Schönefeld
Port Lotniczy Schönefeld
www.ila-berlin.de

JULI | LIPIEC

BERLIN FASHION WEEK
Diverse Veranstaltungsorte
Imprezy w wielu miejscach
www.fashion-week-berlin.com

SEPTEMBER | WRZESIEŃ

IFA – Consumer Electronics Unlimited
Messegelände
Berlińskie Tereny Targowe
www.ifa-berlin.de

InnoTrans
Internationale Fachmesse für
Verkehrstechnik, Innovative Kom-
ponenten-Fahrzeuge-Systeme
Międzynarodowe Targi Branżowe
Techniki Transportu i Innowacyjnych
Komponentów, Pojazdów i Systemów
Messegelände
Berlińskie Tereny Targowe
www.innotrans.de

Popkomm
Ausstellung, Festival und Kongress
Wystawa, festiwal i kongres
Messegelände
Berlińskie Tereny Targowe
www.popkomm.de

OKTOBER | PAŹDZIERNIK

ART FORUM BERLIN – Internationale
Messe für Gegenwartskunst
Międzynarodowe Targi Sztuki
Współczesnej
Messegelände
Berlińskie Tereny Targowe
www.art-forum-berlin.de

YOU Berlin
Europäische Jugendmesse
Music, Sports, Lifestyle, Education
Europejskie Targi Młodzieżowe
Messegelände
Berlińskie Tereny Targowe
www.you.de

NOVEMBER | LISTOPAD

IMPORT SHOP BERLIN
Messegelände
Berlińskie Tereny Targowe
www.importshop-berlin.de

EXPOLINGUA Berlin
International Fair for Languages and
Cultures
Russisches Haus der Wissenschaft
und Kultur
Dom Nauki i Kultury Rosyjskiej
www.expolingua.com

Weitere Messetermine

im Internet unter
www.messe-berlin.de oder
www.berlin-partner.de/berlinkalender

**Terminy pozostałych imprez
targowych**

w internecie, na stronie
www.messe-berlin.de lub
www.berlin-partner.de/berlinkalender

Art Forum Berlin | Międzynarodowe Targi Sztuki Współczesnej

JANUAR | STYCZEŃ

Berliner Neujahrslauf
Noworoczny Bieg Berliński
www.scc-events.com

Berliner Sechs-Tage-Rennen
Berlińska Sześcidniówka – wyścigi kolarskie
www.sechstagerennen-berlin.de

Lange Nacht der Museen
Długa Noc Muzeów
www.lange-nacht-der-museen.de

FEBRUAR | LUTY

Berlinale
Internationale Filmfestspiele Berlin
Międzynarodowy Festiwal Filmowy w Berlinie
www.berlinale.de

Karnevalszug Berlin
Pochód karnawałowy w Berlinie
www.karnevals-zug-berlin.de

MÄRZ | MARZEC

berlin biennale für zeitgenössische kunst
berlińskie biennale sztuki współczesnej
www.berlinbiennale.de

MaerzMusik
Festival für aktuelle Musik
Festiwal Muzyki Aktualnej
www.maerzmusik.de

Lange Nacht des Shoppings
Długa Noc Zakupów
www.lange-nacht-des-shoppings.de

APRIL | KWIECIEŃ

filmPOLSKA
www.filmpolska.de

Berliner Halbmarathon
Półmaraton Berliński
www.scc-events.com

MAI | MAJ

Europawoche
Tydzień Europejski
www.berlin.de/rbmskzl/europa/oef-fentlichkeitsarbeit/europawoche.html

Karneval der Kulturen
Karnawał Kultur
www.karneval-berlin.de

MuseumsInselFestival
Festiwal Wyspy Muzealnej
www.smb.spk-berlin.de/mif/

Berlin-Polska Golf Cup
www.berlin-polska.pl/Berlin-Polska_Golf_Cup

JUNI | CZERWIEC

Lange Nacht der Wissenschaften
Długa Noc Nauki
www.langenachtderwissenschaften.de

Fête de la Musique
www.fetedelamusique.de

popdeurope
Internationales Musikfestival
Międzynarodowy Festiwal Muzyczny
www.popdeurope.de

Christopher Street Day
www.csd-berlin.de

JULI | LIPIEC

All Nations Festival
www.allnationsfestival.de

Classic Open Air
www.classicopenair.de

Klassiktage Berliner Schlösser
Dni Klasyki w Pałacach Berlina
www.berliner-schlosskonzerte.de

AUGUST | SIERPIEŃ

Tanz im August. Internationales Tanzfest | Tańcząc w sierpniu
www.tanzimaugust.de

Berliner Gauklerfest
Berliński Festyn Kuglarzy
www.gauklerfest.de

Lange Nacht der Museen
Długa Noc Muzeów
www.lange-nacht-der-museen.de

SEPTEMBER | WRZESIEŃ

Pyronale. Das Feuerwerk-World-Championat | Pironalia. Mistrzostwa Świata Fajerwerków
www.pyronale.biz

internationales literaturfestival berlin
Międzynarodowy Festiwal Literatury Berlin
www.literaturfestival.com

Musikfest Berlin
Festiwal Muzyki w Berlinie
www.berlinerfestspiele.de

real,- Berlin-Marathon
real,- Maraton Berliński
www.berlin-marathon.com

ISTAF
Internationales Stadionfest der Leichtathletik
Międzynarodowe Zawody Lekkoatletyczne
www.istaf.de

OKTOBER | PAŹDZIERNIK

Lange Nacht des Shoppings
Długa Noc Zakupów
www.lange-nacht-des-shoppings.de

NOVEMBER | LISTOPAD

JazzFest Berlin
Święto Jazzu w Berlinie
www.berlinerfestspiele.de

Berliner Märchentage
Berlińskie Dni Baśni
www.berliner-maerchentage.de

DEZEMBER | GRUDZIEŃ

Silvesterparty am Brandenburger Tor
Impreza Sylwestrowa
www.silvester-berlin.de

Regelmäßig aktualisierte Termine
im Internet unter
www.berlin-partner.de/berlinkalender

Aktualizowane na bieżąco terminy
imprez na stronie internetowej
www.berlin-partner.de/berlinkalender

ISTAF Internationales Stadionfest | ISTAF Międzynarodowy Mityng Lekkoatletyczny

Wirtschaft, Verbände und Institutionen in Berlin

Partnerzy gospodarczy, organizacje i instytucje w Berlinie

Berlin Partner GmbH
Ludwig Erhard Haus
Fasanenstraße 85, 10623 Berlin
Tel.: +49 30 39980-0, Fax: -239
www.berlin-partner.de

Berlin-Polska.pl – Offizielles polnischsprachiges Berlin-Portal
Oficjalny polskojęzyczny portal berliński
Bermag Sp.j. Przedstawicielstwo w Berlinie
Askanischer Platz 4, 10963 Berlin
Tel.: +49 30 818075-38, Fax: -40
www.berlin-polska.pl

BERPOL Verein der polnischen Kaufleute und Industriellen in Berlin e.V.
Stowarzyszenie Polskich Handlowców i Przemysłowców w Berlinie
Wilmsdorfer Straße 20, 10585 Berlin
Tel.: +49 30 3424126
www.berpol.de

Botschaft der Republik Polen
Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
Lassenstraße 19-21, 14193 Berlin
Tel.: +49 30 22313-0, Fax: -155
www.berlin.polemb.net

Botschaft der Republik Polen
Abteilung Handel und Investitionen
Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
Wydział Handlu i Inwestycji
Leipziger Platz 2, 10117 Berlin
Tel.: +49 30 2062267-0, Fax: -30
www.berlin.trade.gov.pl/de

Deutsch-Polnische Gesellschaft Berlin e.V.
Towarzystwo Niemiecko-Polskie w Berlinie
Schillerstraße 59, 10627 Berlin
Tel.: +49 30 713892-13, Fax: -01
www.dpgberlin.de

Deutsch-Polnische Gesellschaft Bundesverband e.V. (DPG)
Federalny Związek Towarzystw Niemiecko-Polskich
Schillerstraße 59, 10627 Berlin
Tel.: +49 30 265516-30, Fax: -31
www.dpg-bundesverband.de

Deutsch-Polnische Juristen-Vereinigung e.V.
Niemiecko-Polskie Stowarzyszenie Prawników
Littenstraße 11, 10179 Berlin
Tel./Fax: +49 30 254710
www.dpjv.de

Handwerkskammer Berlin
Berlińska Izba Rzemieślnicza
Blücherstraße 68, 10961 Berlin
Tel.: +49 30 25903-01, Fax: -235
www.hwk-berlin.de

IHK Berlin Service Center
Centrum Serwisowe Izby Przemysłowo-Handlowej w Berlinie
Ludwig Erhard Haus
Fasanenstraße 85, 10623 Berlin
Tel.: +49 30 31510-0, Fax: -166
www.berlin.ihk24.de

Investitionsbank Berlin (IBB)
Berliński Bank Inwestycyjny
Bundesallee 210, 10719 Berlin
Tel.: +49 30 2125-0, Fax: -2020
www.ibt.de

Mittel- und Osteuropa Club
c/o von Zanthier & Schulz
Kurfürstendamm 217, 10719 Berlin
www.moe-club.de

NIKE Polnische Frauen in Wirtschaft und Kultur e.V.
NIKE Polki w Gospodarcie i Kulturze stow. zar.
Westhafenstraße 1, 13353 Berlin
Tel.: +49 30 21966-038, Fax: -174
www.nike2001.de

NIKE Polnische Unternehmenschaft e.V.
NIKE Polska Przedsiębiorczość stow. zar.
Kieffholzstraße 35, 12435 Berlin
Tel.: +49 30 885506-61, Fax: -62
www.nike-ev.com

OWZ – Internationales Gründerzentrum Berlin-Adlershof
OWZ – Międzynarodowy Inkubator Przedsiębiorczości Berlin-Adlershof
Rudower Chaussee 29, 12489 Berlin
Tel.: +49 30 6392-6000, Fax: -6010
www.owz.izbm.de

Polnischer Sozialrat e.V.
Polska Rada Społeczna
Oranienstraße 34, 10999 Berlin
Tel.: +49 30 6151717
Fax: +49 30 61659288
www.polskarada.de

Polnisches Fremdenverkehrsamt
Polskie Centrum Informacji Turystycznej w Niemczech
Kurfürstendamm 71, 10709 Berlin
Tel.: +49 30 210092-0, Fax: -14
www.polen.travel/de/

Polnisches Haus / Polonicum
Dom Polski / Polonicum
Potsdamer Straße 63, 10785 Berlin
Tel.: +49 30 3830320-0, Fax: -2
www.polonica-net.com

Polnisches Institut Berlin
Instytut Polski w Berlinie
Burgstraße 27, 10178 Berlin
Tel.: +49 30 247581-0, Fax: -30
www.polnischekultur.de

Wirtschaftsmagazin Ost-West-Contact
Magazyn Gospodarczy Ost-West-Contact
Ritterstraße 2b, 10969 Berlin
Tel.: +49 30 615089-0, Fax: -29
www.ost-west-contact.de

WISTA-Management GmbH,
Wissenschafts- und Technologiepark
Adlershof – Stadt für Wissenschaft, Wirtschaft und Medien
Park Naukowo-Technologiczny Adlershof – Miasto Nauki, Gospodarki i Mediów
Rudower Chaussee 17, 12489 Berlin
Tel.: +49 30 6392-2202, Fax: -2203
www.wista.de

ZAK Zentrale Anlauf- und Koordinierungsstelle für Unternehmen
ZAK Centralny Punkt Kontaktowo-Koordinacyjny dla Przedsiębiorstw
Martin-Luther-Straße 105, 10825 Berlin
Tel.: +49 30 9013-7601, Fax: -8253
www.berlin.de/zak

ZukunftsAgentur Brandenburg GmbH
Agencja Przyszłości Brandenburgii Sp. z o. o.
Steinstraße 104-106, 14480 Potsdam
Tel.: +49 331 660-3835/6, Fax: -3840
www.zab-brandenburg.de

Investitionsbank Berlin | **Berliński Bank Inwestycyjny**

Serviceadressen Berlin
Numery usługowe w Berlinie

Polizei | Policja 110

Feuerwehr/Notdienst
Straż pożarna i pogotowie 112

Zentrale Behördennummer
Centralny numer urzędowy 115

Bürgertelefon Berliner Polizei
Policja Berlina (030) 46644664

Ärztlicher Bereitschaftsdienst
Pogotowie ratunkowe
(030) 310031, www.kvberlin.de

Zahnärztlicher Notfalldienst
Pogotowie stomatologiczne
(030) 89004333, www.kzv-berlin.de

Giftnotruf
Środki toksyczne numer alarmowy
(030) 19240, www.bbges.de

Apothekennotdienst
Pogotowie aptekarskie
www.akberlin.de

Telefonauskunft (Auswahl) | Informacja
telefoniczna (wybrane numery)
Deutsche Telekom AG 11833
telegate AG 11880

Zentrales Fundbüro Berlin
Biuro Rzeczy Znalezionych
(030) 75603101

Touristeninformation
Informacja turystyczna
(030) 250025, www.visit-berlin.de

Museumsinformation Berlin
Infolinia Muzeów Berlińskich
(030) 24749888,
www.berlin.de/orte/museum

Berliner Verkehrsbetriebe BVG
Berlińskie Zakłady Komunikacyjne BVG
(030) 19449, www.bvg.de

S-Bahn Berlin
Szybka Kolej Berlińska
(030) 29743333, www.s-bahn-berlin.de

Deutsche Bahn AG Reiseservice
Informacja kolejowa Deutsche Bahn
0180 5 996633 (0,14 Euro/Min. aus
dem dt. Festnetz), www.bahn.de

Berliner Flughäfen Information
Informacja Berlińskie Porty Lotnicze
0180 5 000186 (0,14 Euro/Min. aus
dem deutschen Festnetz)
www.berlin-airport.de

ADAC Pannenhilfe
ADAC pomoc drogowa
0180 2 222222 (0,06 Euro/Anruf),
www.adac.de

Autovermietungen (Auswahl)
Wynajem samochodów (wybrane
numery)
AVIS 0180 5 217702 (0,14 Euro/Min.
aus dem dt. Festnetz), www.avis.de
Europcar 0180 5 8000 (0,14 Euro/Min.
aus dem dt. Festnetz), www.europcar.de
Sixt 0180 5 252525 (0,14 Euro/Min
aus dem dt. Festnetz), www.sixt.de

Taxiruf (Auswahl)
Taksówki (wybrane numery)
Würfelfunk (0800) 2222255
TaxiFunk Berlin (030) 443322
City-Funk Berlin (030) 210202

Kreditkartenverlust
Utrata karty kredytowej
116116, www.sperr-ev.de

Vorwahl aus Polen nach Berlin
Numer kierunkowy z Polski do Berlina
+49 30

the place to be.

For Frank Briegmann,
Berlin is the place to be.

As President & CEO of Universal Music Germany, he finds it keeps him plugged in to the latest urban sounds and trends, and in touch with stars of today and tomorrow.

To find out more about the people who are changing the face of Berlin, visit www.be.berlin.de

Frank Briegmann on the roof of the Universal Music building.

be open, be free, be berlin.

be **Berlin**

Hotels in Berlin (Auswahl)
Hotele w Berlinie (wybór)

Hotel Adlon Kempinski Berlin ***** +
 Unter den Linden 77
 10117 Berlin-Mitte
 Tel.: +49 30 2261-1111, Fax: -1116
www.hotel-adlon.de

Berlin Marriott Hotel
 Inge-Beisheim-Platz 1
 10785 Berlin-Tiergarten
 Tel.: +49 30 22000-0, Fax: -1000
www.marriott-hotels.com

Hotel Concorde Berlin *****+
 Augsburger Straße 41
 10789 Berlin-Charlottenburg
 Tel.: +49 30 800999-0, Fax: -99
www.concorde-hotels.com

Hotel de Rome *****+
 Behrenstraße 37
 10117 Berlin-Mitte
 Tel.: +49 30 46060-90, Fax: -92000
www.hotelderome.de

Grand Hyatt Berlin *****+
 Marlene-Dietrich-Platz 2
 10785 Berlin-Tiergarten
 Tel.: +49 30 2553-1234, Fax: -1235
www.berlin.hyatt.com

Hilton Berlin
 Mohrenstraße 30
 10117 Berlin-Mitte
 Tel.: +49 30 2023-0, Fax: -4269
www.hilton.de/berlin

InterContinental Berlin
 Budapeststraße 2
 10787 Berlin-Tiergarten
 Tel.: +49 30 2602-0, Fax: -2600
www.berlin.intercontinental.com

Radisson Blu Hotel *****
 Karl-Liebknecht-Straße 3
 10178 Berlin-Mitte
 Tel.: +49 30 23828-0, Fax: -10
www.radissonblu.com

swissôtel Berlin
 Augsburger Straße 44
 10789 Berlin-Charlottenburg
 Tel.: +49 30 22010-0, Fax: -2222
www.swissotel.com

The Ritz-Carlton Berlin *****+
 Potsdamer Platz 3
 10785 Berlin-Tiergarten
 Tel.: +49 30 33777-7, Fax: -5555
www.ritzcarlton.com

The Westin Grand Berlin *****+
 Friedrichstraße 158-164
 10117 Berlin-Mitte
 Tel.: +49 30 2027-0, Fax: -3362
www.westin-grand.com

andel's Hotel Berlin *****+
 Landsberger Allee 106
 10369 Berlin-Lichtenberg
 Tel.: +49 30 453053-0, Fax: -2099
www.andelsberlin.com

Bleibtreu Berlin *****
 Bleibtreustraße 31
 10707 Berlin-Charlottenburg
 Tel.: +49 30 88474-0, Fax: -444
www.bleibtreu.com

Estrel Hotel & Convention Center *****+
 Sonnenallee 225
 12057 Berlin-Neukölln
 Tel.: +49 30 6831-22522, Fax: -2345
www.estrel.com

Maritim Hotel Berlin *****+
 Stauffenbergstraße 26
 10785 Berlin-Mitte
 Tel.: +49 30 2065-0, Fax: -1000
www.maritim.de

Maritim proArte Hotel Berlin *****+
 Friedrichstraße 151
 10117 Berlin-Mitte
 Tel.: +49 30 2033-5, Fax: -4090
www.maritim.de

Mercure Hotel & Residenz Berlin
 Checkpoint Charlie ***** garni
 Schützenstraße 11
 10117 Berlin-Mitte
 Tel.: +49 30 20632-0, Fax: -111
www.mercure.com

Mövenpick Hotel Berlin *****+
 Schöneberger Straße 3
 10963 Berlin-Mitte
 Tel.: +49 30 2300-60, Fax: -6199
www.moevenpick-hotels.com

Park Inn Berlin Alexanderplatz *****+
 Alexanderplatz 7, 10178 Berlin-Mitte
 Tel.: +49 30 2389-0, Fax: -4305
www.rezidorparkinn.com

Astoria am Kurfürstendamm *****+
 Fasanenstraße 2
 10623 Berlin-Charlottenburg
 Tel.: +49 30 312-4067, Fax: -5027
www.hotelastoria.de

Meininger City Hostel
 & Hotel Berlin *** garni
 Hallesches Ufer 30
 10963 Berlin-Kreuzberg
 Tel.: +49 30 66636-100, Fax: -222
www.meininger-hostels.com

St.-Michaels-Heim ***
 Bismarckallee 23
 14193 Berlin-Wilmersdorf
 Tel.: +49 30 89688-0, Fax: -185
www.st-michaels-heim.de

Hotel Ibis Berlin Messe ** garni
 Messedamm 10
 14057 Berlin-Charlottenburg
 Tel.: +49 30 303930
 Fax: +49 30 3019536
www.ibishotel.com

Informationen und Reservierung
 unter +49 30 250025 oder
www.visitberlin.de

Informacje i rezerwacja
 pod numerem +49 30 250025 lub na
 stronie internetowej www.visitberlin.de

Hotel „The Westin Grand Berlin” | Hotel „The Westin Grand Berlin”

